

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky, katedra mediálních studií

Bakalářská práce

2016

Kateřina Šubrtová

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky, katedra mediálních studií

Kateřina Šubrtová

**Mediální obraz neziskových organizací
působících v romských komunitách**

Bakalářská práce

Praha 2016

Autor práce: **Kateřina Šubrtová**

Vedoucí práce: **Mgr. Tereza Hronová**

Oponent práce:

Rok obhajoby: 2016

Hodnocení:

Bibliografický záznam

ŠUBRTOVÁ, Kateřina. *Mediální obraz neziskových organizací působících v romských komunitách*. Praha, 2016. 50 s. Bakalářská práce, Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra mediálních studií. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Tereza Hronová

Anotace (abstrakt)

Bakalářská práce se zabývá mediálním obrazem neziskových organizací, které působí v romských komunitách. Zkoumány jsou zprávy ze čtyř českých zpravodajských portálů Aktuálně.cz, Deník.cz, iDNES.cz a Novinky.cz v období leden – červenec 2013. Teoretická část uvádí vybrané koncepty mediální teorie, užívané při analýze mediálních obsahů: gatekeeping, zpravodajské hodnoty, nastolování agendy, rámcování, dále je teoreticky vymezen neziskový sektor a organizace do něj spadající a také některé aspekty současné situace, které mohou ovlivňovat veřejný a mediální obraz neziskových organizací. Následně je věnován prostor popisu situace Romů a sociálního vyloučení, které po staletí provází jejich historii. Práce se také věnuje konceptu nového rasismu a mediálního zobrazování minorit, které je aplikováno na mediální zobrazování Romů v České republice. Kapitola týkající se metodologie definuje základní výzkumnou otázku, popisuje výběrový soubor, zkoumané období. Praktická část obsahuje analýzu mediálních obsahů – v kvantitativní části jsou k dispozici údaje o počtu nalezených článků, výskytu neziskových organizací a jejich zástupců, o prostoru, který organizace ve zprávě zaujímá, také je uvedeno rozdělení zpráv podle převažujícího tématu. Kvalitativní interpretace se snaží o nalezení role neziskové organizace. Součástí práce je přiložený seznam nalezených zpráv.

Abstract

This Bachelor thesis deals with the media image on non-profit organizations operating within the Roma communities. The examined articles come from four Czech news portals Aktuálně.cz, Deník.cz, iDNES.cz and Novinky.cz, the examined period is January – July 2013. The theoretical part outlines selected concepts of media theory, which are later used for media content analysis: gatekeeping, news values, agenda setting, framing. There is also theoretically defined nonprofit sector, its organizations and some of the aspects of current situation which can affect public and media image of non-profit organizations. The theoretical part continues with description of social exclusion aspect within the Roma community and shows that it's strongly embed in history. Later there are information about the concept called New(s) Racism and about characteristics of minorities' media image, which is also applicable on media image of the Roma people in the Czech Republic. The methodology chapter defines the main research problem, describes the media sample and selected period. The part describing applied research covers media content analysis – the quantitative part contains the number of articles found, the incidence of non-profit organizations and their representatives, shows the amount of space which media give to the non-profit organizations. The work also shows proportions according to the prevailing topic. Qualitative interpretation tries to find a role of nonprofit organizations in selected news. List of articles found is attached.

Klíčová slova

nezisková organizace, romská komunita, mediální obraz, rámcování, obsahová analýza

Keywords

nonprofit organization, Roma community, media image, framing, content analysis

Rozsah práce: 78 267 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 13. 5. 2016

Kateřina Šubrtová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala Tereze Hronové za podnětné připomínky v průběhu práce, a také mým rodičům za trpělivé pročítání pracovní verze textu.

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK
Teze BAKALÁŘSKÉ diplomové práce

TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:

Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta:

Šubrtová Kateřina

Razítko podatelny:

Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta:

2011/2012

E-mail diplomantky/diplomanta:

katerina.subrtova@gmail.com

Studijní obor/forma studia:

Mediální studia/bakalářské, kombinované

Předpokládaný název práce v češtině:

Mediální obraz českých neziskových organizací a občanských sdružení působících v romských komunitách.

Předpokládaný název práce v angličtině:

Image of czech NGOs' and civic associations working within Roma communities.

Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013):

(diplomovou práci je možné odevzdat nejdříve po dvou semestrech od schválení tezí)

LS 2014

Základní charakteristika tématu a předpokládaný cíl práce (max. 1000 znaků):

Cílem práce je zmapovat mediální obraz činnosti neziskových organizací a občanských sdružení působících v romských komunitách, v rámci určitého časového období (1-6/2013), na hlavních českých internetových zpravodajských portálech. Bude sledováno, jakým způsobem média o organizacích a jejich činnosti informují, jak velký mediální prostor jim poskytují a s jakými tématy je spojují. Dále bude zkoumána možná přítomnost mediálních stereotypů, vyskytujících se v souvislosti s těmito organizacemi a problémy, kterými se zabývají.

Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu):

1. Úvod

2. Teoretická část

Vymezení základních pojmů. Popis mediální konstrukce reality. Konstrukce mediálního obrazu sociálně vyloučených romských občanů v České republice. Konstrukce mediálního obrazu českých neziskových organizací a občanských sdružení.

Vymezení pojmu stereotypizace. Stereotypizace romské problematiky. Stereotypizace činnosti nevládních organizací a občanských sdružení.

3. Metodologie

Vymezení základních principů mediální analýzy, popis a velikost zkoumaného vzorku.

4. Praktická část

Analýza vyhledaných zpráv – kvantitativní (počet zpráv, rozdělení dle velikosti, přítomnost obrazového doprovodu apod.).

Analýza stereotypizace – kvalitativní.

5. Shrnutí

6. Závěr

7. Literatura

8. Poznámkový aparát

9. Přílohy

Vymezení zpracovávaného materiálu (např. konkrétní titul periodika a období jeho analýzy):

idnes.cz, ihned.cz, aktualne.cz, novinky.cz, období leden-červen 2013

Postup (technika) při zpracování materiálu:

Kvantitativní a kvalitativní obsahová analýza

Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a způsobu jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):

Potter, J.: Representing reality: Discourse, rhetoric and social construction, Sage Publications, London, 2000
Kniha rozebírá ideu sociálního konstruktivismu, který se stal hlavním pilířem sociálně-vědního výzkumu. Autor se zabývá otázkami, co a jak je konstruováno a co znamená konstruktivismus.

Schulz, W., Reifová, I., Končelík, J.: Analýza obsahu mediálních sdělení. Praha: Karolinum, 2004
Kniha se zabývá problematikou vztahů mezi politiky, médii a občany (publikem). Popisuje metody analýzy obsahu mediálních sdělení. V praktické části používá kvantitativní obsahovou analýzu.

Gabal, I. et al.: Etnické menšiny ve střední Evropě : konflikt nebo integrace. 1. vyd. Praha: G plus G, 1999
Kniha rozebírá problematiku etnických menšin na území střední Evropy, zkoumá konkrétní postavení menšinových etnik v ČR (v současnosti i historické retrospektivě), v Maďarsku, Polsku, Slovensku a ve stručném přehledu i v zemích EU. Zvláštní kapitola je věnována etnickým konfliktům v zemích bývalé Jugoslávie.

Frič, P., Goulli, R.: Neziskový sektor v České republice, Praha, Eurolex Bohemia, 2001
Studie se snaží o zmapování neziskového sektoru na území České republiky. Je součástí mezinárodního srovnávacího výzkumu Johns Hopkins University, který se zkoumá neziskový sektor ve více než 45 zemích světa.

Homoláč, J., Karhanová, K. a Nekvapil, J.: Obraz Romů ve středoevropských masmédiích po roce 1989, Doplněk, Brno, 2003

Sborník obsahuje studie vzniklé v rámci dvou projektů podpořených agenturou Research Support Scheme (nadace Open Society Fund) a Grantovou agenturou ČR. Předkládané poznatky a hypotézy vycházejí z analýzy českých, slovenských a maďarských materiálů, především novinových článků a televizních diskusí z let 1991–1995.

Diplomové práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

Romské neziskové subjekty na území hlavního města Prahy, Zdeněk Horváth
Filozofická fakulta Univerzity Karlovy v Praze, bakalářská práce 2008

Media relations neziskových organizací, Oldřich Ohryzek
Fakulta multimediálních komunikací Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně, bakalářská práce 2013

Strategie mediálního informování veřejnosti v neziskových organizacích, Iva Linhartová
Pedagogická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, diplomová práce 2011

Média a menšiny v České republice. Vytváření mediálního obrazu menšin v České republice, Michal Bartoň
Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, bakalářská práce 2011

Obraz etnických a národnostních menšin v českých masmédiích, Michal Minařík
Pedagogická fakulta Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích, bakalářská práce 2013

Rámování mediálních obsahů, Ladislava Šulcová
Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, bakalářská práce 2010

Redakční postupy při práci s multikulturními tématy, Adéla Lávičková
Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, bakalářská práce 2012

Mediální obraz kauzy "Vítkovských žhářů" v televizním zpravodajství ČT1
Tereza Janíková
Fakulta sociálních věd Univerzity Karlovy v Praze, bakalářská práce 2012

Vizuální prezentace Romů v českém tisku a její možný vliv na současné všeobecné postoje české veřejnosti
Jana Pečenková
Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, bakalářská práce 2009

Obraz a stereotyp Romů v týdeníku Respekt (2009 - 2011)
Zdeňka Trachtová
Fakulta humanitních studií Univerzity Karlovy v Praze, bakalářská práce 2012

Datum / Podpis studenta/ky

6. června 2013 .....

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:

Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:

Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:

Potvrzuji, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na UK FSV vykonávám.

Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.

.....
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga

.....
Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNY UK FSV. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU KOPIÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE DOPORUČENÉ PEDAGOGEM/PEDAGOŽKOU BUDE VEDENÍ IKSŽ POUZE BRÁT NA VĚDOMÍ, TEZE PODÁVANÉ STUDENTEM/KOU SAMOSTATNĚ BUDE PROJEDNÁVAT.

Obsah

ÚVOD.....	3
1. VYMEZENÍ ZÁKLADNÍCH OKRUHŮ KLÍČOVÝCH PRO PRÁCI.....	5
1.1 Mediální obraz.....	5
1.2 Nezisková organizace	5
1.3 Romská komunita.....	5
2. VYBRANÉ KONCEPTY MEDIÁLNÍ TEORIE – TEORETICKÁ VÝCHODISKA	6
2.1 Objektivistické a konstruktivistické pojetí.....	7
2.2 Sociální a mediální konstrukce reality.....	7
2.3 Gatekeeping – hlídání brány.....	8
2.4 Zpravodajské hodnoty.....	9
2.5 Nastolování agendy (agenda setting).....	9
2.6 Objektivita a předpojatost (bias)	10
2.7 Rámcování (framing)	11
2.7.1 Odlišná pojetí	11
2.7.2 Charakteristiky rámců.....	11
3. NEZISKOVÉ ORGANIZACE A JEJICH PROSTŘEDÍ.....	12
3.1 Občanský sektor.....	13
3.2 Organizace spadající do občanského sektoru.....	13
3.3 Nevládní nezisková organizace - součást občanského sektoru	14
3.3.1 Typologie nevládních neziskových organizací podle typu právního vymezení.....	14
3.3.2 Typologie nevládních neziskových organizací podle druhu činnosti	15
3.4 Neziskový sektor v České republice a jeho veřejný obraz.....	16
3.4.1 Zprávy o neziskovém sektoru v České republice - index udržitelného rozvoje občanské společnosti v ČR.....	18
4. ROMSKÁ KOMUNITA A PRVEK SOCIÁLNÍHO VYLOUČENÍ	19
4.1 Definice pojmu Rom.....	19
4.2 Prvek sociálního vyloučení v historii Romů v České republice.....	20
4.2.1 Situace do roku 1918.....	20
4.2.2 Situace po roce 1918.....	21
4.2.3 1989 – současnost	22
5. MEDIÁLNÍ OBRAZ MINORIT, OBRAZ ROMŮ V ČESKÝCH MÉDIÍCH	22
5.1 Mediální zobrazování minorit – nový rasismus	23
5.2 Mediální obraz Romů v českých médiích.....	23
6. METODOLOGIE.....	26
6.1 Formulace výzkumné otázky	26
6.2 Proces výběru mediálních obsahů	26
6.3 Specifikace výběrového souboru.....	26
6.4 Charakteristika zkoumaných internetových portálů	27
6.5 Zkoumané období.....	27
7. PRAKTICKÁ ČÁST – ANALÝZA MEDIÁLNÍCH OBSAHŮ	28
7.1 Výsledky kvantitativní analýzy – celkově	28
7.1.1 Počet nalezených článků	28
7.1.2 Zmínka o neziskové organizaci	28
7.1.3 Počet zmíněných neziskových organizací.....	28
7.1.4 Nejzmiňovanější nezisková organizace	29
7.1.5 Výskyt zástupce neziskové organizace – zmínka ve zprávě a přímá řeč.....	29
7.1.6 Citace z prohlášení / tiskové zprávy neziskové organizace	30

7.1.7	<i>Přijímání agenturního zpravodajství z ČTK</i>	30
7.1.8	<i>Přehled za jednotlivé portály</i>	30
7.1.9	<i>Převažující téma zprávy</i>	32
7.2	<i>Výsledky kvalitativní analýzy mediálních obsahů</i>	33
7.2.1	<i>Hledání role organizace</i>	33
7.2.2	<i>Nezisková organizace jako hlavní aktér</i>	38
8.	SHRNUTÍ	38
9.	ZÁVĚR	40
	SUMMARY	41
	POUŽITÁ LITERATURA	42
	SEZNAM PŘÍLOH	47
	PŘÍLOHY	49

Úvod

Tato práce se zabývá mediálním obrazem neziskových organizací působících v romských komunitách. Je rozdělena do 9 kapitol. Nejprve se věnuji teoretickému ukotvení práce, jsou vysvětleny vybrané koncepty mediální teorie – gatekeeping, agenda setting, zpravodajské hodnoty, rámcování. Následně se snažím o teoretické vymezení neziskového sektoru, neziskových organizací a nakonec se zabývám aspekty, které ovlivňují mediální obraz Romů – hlavně prvek sociálního vyloučení, stále procházející historií Romů. V praktické části se snažím definovat roli neziskových organizací ve zprávách s takzvanou romskou tematikou. Nezaměřuji se na čistě romská sdružení, ale neziskové organizace a jejich pracovníky obecně. V první řadě mne zajímá, do jaké pozice jsou neziskové organizace médiu stavěny, zda jsou například považovány za prvek napomáhající řešení situace, zda jsou vázány na určitá témata – rámce. Zkoumané zprávy pocházejí ze čtyř webových portálů a zkoumaným obdobím je prvních 7 měsíců roku 2013.

Od teze bakalářské diplomové práce se v několika bodech odlišuji. Původní název zněl „Mediální obraz českých neziskových organizací a občanských sdružení působících v romských komunitách“. Místo pouze českých neziskových organizací se v práci zaměřuji na neziskové organizace obecně. Také jsem z názvu vypustila občanská sdružení, jelikož jsou jedním z typů neziskových organizací, tedy jsou již v názvu zahrnuta a navíc od uvedení nového občanského zákoníku, od 1. ledna 2014, již nejsou právně uznatelnými útvary a transformují se na zapsané spolky. Zkoumané zprávy jsou ale z období ještě před touto změnou, občanská sdružení tedy z analýzy nevylučuji. V tezi uvádím 4 zpravodajské portály (Aktuálně.cz, iDNES.cz, ihned.cz a Novinky.cz), jejichž obsah jsem chtěla zkoumat. V práci jsem ale portál ihned.cz nahradila portálem Deník.cz, protože ihned.cz je nyní vlastnický propojen s Aktuálně.cz, a také je server ihned.cz oproti zbývajícím zpravodajským serverům orientovaný spíše na ekonomické zpravodajství.

Rovněž se od teze mírně odlišuje struktura práce. Na rozdíl od teze jsem se v teoretické části věnovala nejprve mediálním konceptům, poté jsem se zaměřovala na prostředí neziskových organizací a jejich veřejný obraz, a teprve nakonec na charakteristiku takzvané romské problematiky a její zobrazování v médiích. Do práce jsem rovněž zařadila kapitolu věnující se některým mezníkům historie Romů, jelikož považuji za

důležité zdůraznit, jak silně jsou v historii zakořeněny stereotypy v nahlížení na Romy jako na podřadné obyvatele. Také jsem se v teoretické části tolik nesoustředila na stereotypizaci neziskových organizací, jelikož jsem po prvotním výzkumu nezjistila, jaké stereotypy jsou s nimi všeobecně spojovány. Snažila jsem se tedy teoreticky vymezit pojem nezisková organizace a definovat některé aspekty spojené s veřejným obrazem neziskových organizací v současné době. V praktické části jsem se potom stereotypy snažila nalézt skrze hledání rámců, do kterých média neziskové organizace ve zprávách stavějí. Celkově jsem i v teoretické části dala přednost konceptu rámcování před stereotypizací.

V průběhu rešerše pramenů a postupné práce s tématem jsem došla k závěru, že některé původně zamýšlené prameny uvedené v tezi (prameny týkající se neziskového sektoru) neposkytují v porovnání s jinou dostupnou literaturou přidanou hodnotu pro mou práci, využila jsem tedy několik jiných zdrojů, které jsou uvedeny v seznamu literatury na konci práce.

1. Vymezení základních okruhů klíčových pro práci

Nejprve bych chtěla krátce zmínit tři klíčové okruhy, které budou následně podrobněji rozvedeny a teoreticky přesně vymezeny a budou procházet celou prací od počátku až do konce. Jsou jimi mediální obraz, nezisková organizace a romská komunita.

1.1 Mediální obraz

Mediálním obrazem se označuje obraz určitého pojmu v médiích, způsob, jakým média o dané věci referují. Definování mediálního obrazu je možné na základě použití specifických empirických metod, které jsou teoreticky ukotveny ve vybraných mediálních teoriích. Pro účely této práce využiji nejvíce koncept rámcování (framing), okrajově pak také koncepty zpravodajských hodnot, nastolování agendy, gatekeepingu. Všechny tyto koncepty budou podrobně vysvětleny a budu se o ně opírat při analýze a interpretaci výstupů z praktické části výzkumu.

1.2 Nezisková organizace

V této práci se snažím o sestavení mediálního obrazu neziskových organizací, které působí v romských komunitách. Pojem nezisková organizace již dle názvu označuje organizaci, která nemá za cíl vytváření zisku, ale především vytváření veřejně prospěšné činnosti. Pojem "nezisková organizace" není v české legislativě ukotven a existuje více možností klasifikace neziskových organizací dle různých kritérií. Jedním z nich je, zda je zřizovatelem veřejnoprávní instituce, nebo soukromý subjekt, takto můžeme neziskové organizace dělit na příspěvkové organizace státu a nestátní (či nevládní) neziskové organizace, ve své práci se zaměřím hlavně na nestátní subjekty.

1.3 Romská komunita

Jak jsem již uvedla, zaměřím se na mediální výstupy týkající se neziskových organizací, které spolupracují s romskými komunitami. Pojem "romská komunita" může dle různých způsobů klasifikace působit zavádějícím dojmem, je třeba ho považovat za pracovní pojem užívaný pro účel této práce. Jako korektnější vnímám v současnosti využívanější termín obyvatelé sociálně vyloučené lokality, zde je však etnicita pouze

jedním z dílčích znaků. Mne zajímají mediální výstupy týkající se neziskových organizací, které pracují na jakékoli úrovni konkrétně s Romy, a to z toho důvodu, že romské téma bývá v českých médiích opakovaně spojováno s určitými (povětšinou negativními) stereotypy¹ a zdá se, že média v posledních letech hrají a i v budoucnu budou hrát jednu z hlavních rolí při vzněcování a rozdmýchávání etnicky vyhraněných nálad ve společnosti. Budu tedy zkoumat, jakým způsobem média vyobrazují neziskové organizace, které s Romy spolupracují, zda je také spojují s negativními stereotypy, zda je rámcují způsobem, který se opakuje, a také jakou úlohu jim přisuzují v celé takzvané „romské problematice“. Charakteristika stereotypizace romské menšiny v českých médiích je důvodem, proč mne zajímá právě to, jakým způsobem média referují o neziskových organizacích, které pracují s příslušníky speciálně romské menšiny, nikoli s obyvateli sociálně vyloučených lokalit, byť by se mohlo zdát, že tyto pojmy jsou volně zaměnitelné.

2. Vybrané koncepty mediální teorie – teoretická východiska

Jak již bylo řečeno v 1. kapitole, pojem mediální obraz označuje obraz (dalo by se říci i odraz) určitého subjektu v médiích, v tomto případě ve zpravodajství. Tento obraz je v podstatě vždy do jisté míry zkreslený a je čistě v rukou médií, která se snaží proklamovat ve zpravodajství objektivitu, ale jedná se spíše o naplnění formálních požadavků na přípravu a podobu zprávy. Ve skutečnosti média svými obsahy usilují o naplňování představ a očekávání většinové společnosti (Trampota, 2006: s. 144), případně se jim i daří s těmito představami a očekáváními manipulovat.

V následujících podkapitolách budou více do hloubky rozvedena teoretická východiska z oblasti mediálních studií, o něž se při získávání mediálního obrazu budu opírat. Jednotlivé koncepty, které budou popsány, by se daly rozdělit do dvou skupin – na ty, které se týkají procesu výběru událostí do zpráv, a ty, které se týkají vytváření obsahu samotné zprávy. Do první skupiny bych zařadila gatekeeping, zpravodajské hodnoty a

---

¹ viz například Analýza mediálního zobrazování Romů v českých médiích od začátku července 2011 do konce května 2012 M. Křížkové, kterou nechala vypracovat vládní Agentura pro sociální začleňování (Křížková, 2012)

nastolování agendy, do druhé skupiny potom rámcování a zkoumání míry objektivit a předpojatosti.

2.1 Objektivistické a konstruktivistické pojetí

Jedním ze základních pojmů v rámci sociologické teorie je sociální realita. Za dva hlavní přístupy jejího zkoumání lze podle Nečase (2009) považovat objektivismus a konstruktivismus, tyto dva teoretické koncepty stojí svými teoriemi navzájem v opozici. Zatímco objektivismus považuje realitu za daný objektivní fakt, jehož části lze systematicky zkoumat, konstruktivismus naproti tomu přihlíží k subjektivní povaze vnímání, které je ovlivněno osobní zkušeností a dalšími faktory, jako je např. stupeň poznání, neexistuje zde pojem objektivní realita. Podobně zaměřené problémy provázejí historii lidského bádání odedávna, subjektivitou vnímání se zabývali například již filosofové starověkého Řecka, kteří zkoumali známý problém zdání a pravého bytí. V této práci vycházím z konstruktivistického pojetí s tím, že konstrukt sociální reality je aplikován na realitu mediální.

2.2 Sociální a mediální konstrukce reality

Teorie mediální konstrukce reality v základu vychází z teorie sociální konstrukce reality, jejímiž autory jsou Peter L. Berger a Thomas Luckmann. Ti v roce 1966 uveřejnili studii nazvanou *The Social Construction of Reality: A Treatise in the Sociology of Knowledge* (Sociální konstrukce reality: Pojednání o sociologii vědění). Jejich studie je považována za stěžejní dílo v rámci sociologického směru, který se nazývá sociální konstruktivismus. Berger s Luckmannem vycházejí ze základního předpokladu, že „realita je vytvářena sociálně“ (Berger, 1999: s. 5), realita a vědění jsou podle nich pojmy sociálně relativní, což znamená, že se mohou u jednotlivých osob diametrálně lišit – jsou napojeny na rozdílné sociální kontexty (Berger, 1999: s. 10). Vztah člověka a jeho sociální reality je možné přirovnat ke spojitým nádobám, nelze přesně vymezit, která část určuje kterou, ovlivňují se navzájem.

Principy modelu sociální konstrukce reality lze aplikovat na dnešní situaci, kdy jsou média v demokratickém západním světě více či méně považována za věrohodného nositele informací, které odpovídají realitě, nebo jinak řečeno realitu reprezentují. Podle principů, vycházejících z teorie sociální konstrukce reality, média realitu svými obsahy

přímo utvářejí – a naopak, tento proces je oboustranný. Vzniká tedy mediální konstrukce reality.

Dále bude popsáno několik mechanismů, které média ke konstruování sociální reality používají. Z popsaných konceptů se zaměřím nejvíce na mechanismus rámcování (framing), jelikož ho nejvíce využiji v praktické části práce.

2.3 Gatekeeping – hlídání brány

Důležitým konceptem z oblasti teorie médií je gatekeeping (hlídání brány), jehož základem je představa, že gatekeeper (hlídač brány) disponuje právem rozhodovat, které zprávy mohou být "vpuštěny do brány", tedy mohou být uveřejněny, a které nikoliv. Při cestě k uveřejnění neprochází zpráva v mediální instituci pouze jednou branou, ale více branami na více úrovních organizace.

Autorem pojmu gatekeeping je německo-americký psycholog Kurt Lewin, jeden ze zakladatelů sociální psychologie, který roku 1947 zkoumal proces výběru informací na příkladu mechanismů rozhodování při rodinných nákupech potravin (Trampota, 2006: s. 40). Do oblasti médií pojem gatekeeping přenesl roku 1950 Daniel Manning White, profesor žurnalistiky na Boston University. Ten převzal od Lewina princip propouštění informací skrze osobu (u Whitea je touto osobou redaktor), která rozhoduje, zda určitou informaci pošle dále skrze bránu (zda zveřejní zprávu), či nikoliv. "White dospěl ke zjištění, že výběr zpráv je založen na ryze subjektivních kritériích." (Jiráček, 2009: s. 174)²

Co se týče konceptu hlídání brány ve spojení s touto prací, v ideálním případě bych chtěla zjistit, jaké procento zpráv na dané téma projde takzvanou branou gatekeepera a zda jsou některé zprávy účelově nezveřejňovány. V praktické části práce budu sledovat již kompletní výstupy, nedostanu se do prostředí redakce, do prostředí, kde se rozhoduje

---

² Naproti tomu, podle významného anglického mediálního vědce, Denise McQuaila, se "později více pozornosti obrátilo ke zkoumání vlivů, které na rozhodování působí soustavně a systémově. Došlo k rozlišení na vlivy organizační a ideologické. Organizační vlivy odkazují především k důsledkům rutinních byrokratických postupů, ideologické vlivy k hodnotám a kulturním tlakům, jež nejsou čistě individuální a osobní povahy, nýbrž pramení také ze sociálního (a státního) zakotvení zpravodajské činnosti." (McQuail, 2002: s. 241) Tedy podle McQuaila se nedá říci, že by byl výběr pouze subjektivní. Jeho zjištění nám ukazují, že novináři jsou při výběru zpráv ovlivňováni faktory jak organizačního, tak ideologického rázu.

o jednotlivých zprávách, není v mé kompetenci zjistit, kolik zpráv se dostane do redakce a není vpuštěno dál. Budu sledovat, jaké zprávy branou procházejí.

2.4 Zpravodajské hodnoty

Pojem zpravodajské hodnoty odkazuje na vlastnosti, na základě kterých je událost vnímána jako mediálně zajímavá.

Koncept zpravodajských hodnot poprvé představil roku 1922 americký novinář a filozof Walter Lippmann ve své knize nazvané *Public Opinion* (Veřejné mínění). Definoval pět základních zpravodajských hodnot – tj. vlastností, pro které se událost stává zprávou, která je hodna mediální pozornosti. Těmito pěti hodnotami byly: jednoznačnost, překvapení, prostorová blízkost, osobní zaujetí a konflikt (Jiráček, 2009: s. 176). Tento koncept zpravodajských hodnot byl první, do dnešního dne jich pak vzniklo mnoho, dokonce americká socioložka Charlotte Ryan prohlašuje, že seznam zpravodajských kritérií (hodnot) nemá konce (Ryan, 1991: s. 31).

Jedno z nejnámějších pojetí zpravodajských hodnot pochází od norských vědců Mari Rougeové a Johana Galtunga z roku 1965. Ti ve své studii *The Structure of Foreign News* (Struktura zahraničního zpravodajství) zkoumali způsob, jakým čtyři norské deníky referují o třech zahraničních krizích. Při svém zkoumání definovali dvanáct základních hodnot, k jednoznačnosti a překvapení přidali frekvenci, etnocentrismus, souznění, kontinuitu, variaci, vztah k elitním národům, vztah k elitním osobám, personalizaci, negativitu a práh pozornosti. Jejich koncept zpravodajských hodnot využiji v praktické části, kde budu zkoumat, jaké hodnoty se u vyhledávaných zpráv objevují a zda se případně některé opakují. Jelikož u zpráv s přítomností romského tématu dominuje negativní ladění, očekávám možný vyšší výskyt hodnoty negativita a také etnocentrismus.

2.5 Nastolování agendy (agenda setting)

Teorie nastolování agendy (nebo také agenda setting) se zabývá problémem nastolování témat ve společnosti skrze masová média, silným vlivem masových médií na své příjemce a celkově na společnost. Již dříve byly prováděny výzkumy na podobné téma, ale koncept s konkrétním názvem "agenda setting" jako první představili roku 1972 dva američtí vědci Maxwell E. McCombs a Donald L. Shaw, profesoři žurnalistiky na

University of South Carolina.³ Ti chtěli dokázat, že masová média mají výrazný vliv na utváření politické reality. Došli k závěru, že čtenáři nejen že přijímají daná témata, ale také přejímají míru důležitosti, kterou média daným událostem přisuzují. (McCombs, 1972: s. 180)

Agendou je konkrétně myšlena skupina veřejných témat, která jsou seřazena podle aktuální důležitosti v daném okamžiku, toto řazení se může dynamicky proměňovat. "Z hlediska teorie nastolování agendy jsou klíčové tři subsystémy: média, veřejnost a politika. Všechny tři mají své vlastní agendy, mezi nimiž teorie rozeznává hustou síť vzájemných vztahů. Tuto trojici agend také ovlivňují události v reálném (tj. ne-mediovaném) světě, osobní zkušenost aktérů a interpersonální komunikace" (Kalvas, 2012: s. 5)

V této práci budu podle výskytu nalezených příspěvků zkoumat, zda je činnost neziskových organizací součástí zpráv týkajících se takzvané „romské problematiky“, a tedy i součástí agendy, kterou vybraná média svým příjemcům předkládají. Pokud se ukáže, že zprávy s touto tematikou jsou součástí agendy, bude mne dále zajímat, jakou míru důležitosti média daným neziskovým organizacím ve zprávách přisuzují.

S nastolováním agendy souvisí proces rámcování, který předpokládá jakoby zúžené vnímání složitějších komplexních znaků či problémů skrze tzv. hodnotové rámce, mohli bychom to tedy chápat jako jakousi předpojatost při zpracovávání a interpretaci informací. Konceptu rámcování je věnováno více prostoru v bodě 2.7.

2.6 Objektivita a předpojatost (*bias*)

Na tomto místě bych chtěla krátce zmínit objektivitu a předpojatost při vytváření zprávy. Stále se neodchyluji od konstruktivistického pojetí, ale jak bylo řečeno na počátku druhé kapitoly, jedná se spíše o jeden z formálních požadavků na podobu zprávy, tak aby vyhovovala představám liberálně-demokratické společnosti, tedy je to objektivita relativní (Trampota, 2006: s. 143, 147).

---

³ McCombs a Shaw ve své studii *The agenda-setting, function of mass media* (Nastolování agendy, funkce masových médií) zkoumali chování nerozhodnutých voličů ve městě Chapel Hill během období vrcholící prezidentské kampaně v roce 1968. Postoje voličů pak srovnávali s měnící se dynamikou mediálních výstupů týkajících se kampaně. (McCombs, 1972)

Předpojatost zprávy (bias) může být podle Trampoty (2006) záměrná, či nezáměrná.⁴ U nalezených zpráv budu zkoumat, zda vyznívají hodnotově neutrálně a zda není z obsahu zprávy patrná předpojatost autora zprávy, případně zda je tato předpojatost záměrná, či nezáměrná, skrývaná, či neskrývaná.

2.7 Rámcování (framing)

Hlavním konceptem při zkoumání mediálního obrazu je pro tuto práci teorie rámcování. „Tato teorie tvrdí, že zprávy neobsahují pouze holá fakta, ale také hodnotový rámec, který nám pomáhá těmto faktům rozumět.“ (Kalvas, 2012: s. 6) Používá se rovněž anglický název framing, já jsem se rozhodla, že budu používat český termín rámcování.

2.7.1 Odlišná pojetí

Rámcováním se zabývalo více vědců, jejich pojetí se v různých aspektech odlišuje. Pro porovnání: „Erving Goffman (1974) za rámec obecně považuje definici situace svého druhu. Todd Gitlin zase jako „princip selekce, zdůraznění a prezentace“, rámec je „teorie o tom, co existuje, co se děje a co je důležité“ (Gitlin, 1980: 7). Dle Williama A. Gamsona a Andre Modiglianiho je hlavní funkcí rámce uspořádání jednotlivých událostí, rámec je „centrální organizační myšlenka“ (Gamson, 1987: 143). Jednoznačně nejužívanější definici rámce (Matthes, 2009: 354–355) nabízí Robert M. Entman. Podle něj rámec obsahuje čtyři základní komponenty: „definici problému, kauzální interpretaci, morální hodnocení a/nebo návrh řešení“ (Entman, 1993: 52).“ (Kalvas, 2012: s. 6)

2.7.2 Charakteristiky rámců

Již zmiňovaný Erving Goffman (1974) zkoumal jako jeden z prvních rámcování ve své práci *Frame analysis: An essay on the organization of experience* (Analýza rámců: Pojednání o uspořádání zkušenosti). Goffmanovo pojetí rámců popsala Paulína Tabery ve svém článku právě o nastolování agendy a procesu rámcování: "Rámce nejsou pouhé charakteristiky, kterými je téma nebo politický kandidát popisován, ale spíše jsou to jakési „mantinely“, v nichž se média nebo čtenáři pohybují, když uvažují o nastoleném

---

⁴ Záměrná a zároveň neskrývaná předpojatost je totéž co angažovaná podpora. Pokud se novinář, potažmo médium, snaží záměrnou předpojatost nedávat otevřeně najevo, jedná se o propagandu.

tématu. Jsou to myšlenkové struktury, které jsou postupně vytvářeny a jejichž skladba může být poměrně složitá. Nové poznatky jsou pak zasazeny do těchto vytvořených struktur přemýšlení a přemítání o nových věcech je vlastně jakýmsi vnořením nově nabyté informace do již existující myšlenkové sítě." (Tabery, 2009)

Koncept rámcování se může do určité míry prolínat s konceptem nastolování agendy, propojováním těchto konceptů se zabýval např. McCombs a Shaw (Kalvas, 2012: s. 7). Dle analýzy českých vědců „proces rámcování vytváří podmínky procesu nastolování agendy tím, že různě rámcované zprávy mají při nastolování agendy odlišný efekt. Určitým způsobem rámcované zprávy nastolují veřejnou agendu velmi silně, jiné méně silně.“ (Kalvas, 2012: s. 4)

Nizozemský vědec Claes de Vreese (2005) ve svém pojetí rámců klade důraz na dynamiku procesu komunikace. Součástí tohoto procesu je nejprve budování rámců (frame-building) a následně nastolování rámců (frame-setting). Budování rámců podle něj probíhá v redakci při vytváření zpráv a je ovlivněno spíše strukturálními vlivy (např. různá interní opatření), zatímco nastolování rámců odkazuje na interakci mezi mediálními rámci a příjemcem. Tyto nastolené rámce mohou vytvářet různé účinky na osobní a následně i na společenské úrovni (De Vreese, 2005: s. 52).

Mne tedy bude zajímat, v jakých souvislostech a v návaznosti na jaká témata média prezentují činnost neziskových organizací pracujících s Romy. Dále mne bude zajímat, zda se v těchto zprávách opakují určité hodnotové rámce, a pokud ano, pak se budu snažit tyto rámce podrobněji definovat. Jelikož budu sledovat až samotné mediální výstupy, nebudu zkoumat proces budování rámců, ale proces nastolování rámců – tedy interakci mezi mediálním rámcem a příjemcem.

3. Neziskové organizace a jejich prostředí

V této kapitole se pokusím podrobněji vymezit základní pojmy, týkající se oblasti občanského sektoru a neziskových organizací obecně. Dále popíši vybrané aspekty, které charakterizují současnou podobu neziskového sektoru v České republice a jeho vnímání veřejností. Přestože v praktické části se věnuji konkrétně mediálnímu obrazu neziskových organizací, které pracují na jakékoliv bázi s romskými komunitami, tato

kategorie organizací není obsažena v rozdělení níže v bodu 3.3.2 a teoreticky by nemělo být možné ji nalézt ani v jiných členěních, jelikož může pokrývat více oblastí působnosti (např. vzdělávání, sociální služby, bydlení apod.) a jelikož klienty těchto organizací nemusí být pouze Romové. I z tohoto důvodu se věnuji neziskovému sektoru spíše v obecnější rovině.

3.1 Občanský sektor

Podle profesora Martina Potůčka je občanský sektor "institucionalizovaným vyjádřením života občanské společnosti" (Potůček, 1997: s. 36). K definici občanské společnosti pak využívá vyjádření Weigla a Butterfielda (1993), kteří říkají, že občanskou společnost je možno vnímat jako "nezávislou samoorganizaci společnosti, jejíž jednotlivé části se dobrovolně zapojují do veřejné činnosti, aby uspokojovaly individuální, skupinové či veřejné zájmy v rámci právně definovaného vztahu mezi státem a společností" (Potůček, 1997: s. 35).

Pojem občanský sektor se většinou dá volně zaměnit za neziskový sektor, nevládní sektor či třetí sektor (stojící vedle tržního a státního sektoru).

3.2 Organizace spadající do občanského sektoru

Existuje více definic popisujících kritéria, na základě kterých organizace spadá do občanského sektoru. Jeden takový soubor charakteristik je od profesorů Lestera Salomona a Helmuta Anheiera (1994), kteří se zabývají empirickým výzkumem v oblasti neziskového sektoru. Ve svých pracích definovali pět základních vlastností, které by měla organizace patřící do neziskového sektoru mít:

- Musí být formálně ustavena, nějakým způsobem institucionalizována.
- Musí být soukromá, tedy instucionálně oddělená od státní správy.
- Dále musí být nezisková, případný zisk se tedy nerozděluje mezi majitele a řídicí osoby, ale musí být investován zpět do organizace.
- Je samosprávná, nesmí být řízena zvenčí, ale svými vlastními řídicími procedurami.

- Účast na činnosti organizace nebo finanční podpora fungují na čistě dobrovolné bázi. (Potůček, 1997: s. 36, 37)

U nás občanský sektor po splnění těchto kritérií oficiálně zahrnuje subjekty poměrně nesourodé: je mezi nimi „nestátní neziskové organizace, politické strany a hnutí, zájmová sdružení právnických osob, církevní organizace, profesní organizace či komory, veřejné vysoké školy, školské právnické osoby a honební společenstva“ (Vašítková, 2014: s. 211). Dále se dá ještě rozlišit, zda je organizace občanského sektoru vzájemně prospěšná či veřejně prospěšná. Pokud je vzájemně prospěšná, její činnost naplňuje potřeby členů organizace, pokud je veřejně prospěšná, pak je činnost směřována ke třetím osobám (Rakušanová, 2003: s. 31).

3.3 Nevládní nezisková organizace - součást občanského sektoru

Pojem nezisková či nevládní nezisková organizace není v české legislativě přesně vymezen (Ohryzek, 2013: s. 14), teoreticky by se tak dal za nestátní (či nevládní) neziskovou organizaci považovat každý subjekt v rámci občanského sektoru. Tento pojem je však ustálený v odborných textech i mezi pracovníky neziskového i státního sektoru a označuje tedy subjekty, které nemají za cíl vytváření zisku, ale povětšinou veřejně prospěšnou činnost. Pokud ovšem tyto organizace svou činností nějaký zisk vytvoří, je tento zisk investován do dalšího rozvoje a činnosti organizace. Nevládní (nebo také nestátní) neziskové organizace jsou tedy součástí občanského sektoru.

3.3.1 Typologie nevládních neziskových organizací podle typu právního vymezení

Do konce roku 2013 byly za nestátní neziskové organizace považovány subjekty – právnické osoby, které byly vymezeny jako občanská sdružení (zahrnuje i jejich organizační jednotky), účelová zařízení církví a náboženských společností, nadace, nadační fondy a obecně prospěšné společnosti. Od 1. 1. 2014, kdy nabyl účinnosti nový občanský zákoník (zákon č. 89/2012 Sb.), ale došlo ve vymezení organizací ke změnám – nejrozšířenější typ nestátních neziskových organizací, tj. občanské sdružení, se transformuje na zapsaný spolek (zkratka z. s.), který může mít své pobočné spolky. Dále

vznikají na základě nového zákoníku a přidružených zákonů také další, úplně nové útvary – zapsaný ústav a sociální družstvo.⁵

Jelikož mne zajímá období před r. 2014, tedy ještě před těmito změnami, v praktické části budu zmiňovat občanská sdružení, i když v současnosti nejsou již právně uznatelným útvarem.

3.3.2 Typologie nevládních neziskových organizací podle druhu činnosti

Nestátní neziskové organizace lze rozdělovat podle mnoha různých kritérií. Výše jsem krátce zmínila dělení podle typu právního vymezení, nyní bych chtěla zmínit dělení podle typu vykonávané činnosti. Těchto typologií existuje několik, uvedu zde často používanou Mezinárodní klasifikaci neziskových organizací (užívaná zkratka ICNPO – International classification of non-profit organizations), kterou se svými studenty vytvořili již zmiňovaní vědci Salomon s Anheierem (1996). Podle oboru působnosti definovali 12 skupin, které bych zde pro přehled vyjmenovala:

1. Kultura, sport a volný čas
2. Vzdělávání a výzkum
3. Zdraví
4. Sociální služby
5. Životní prostředí
6. Rozvoj a bydlení
7. Právo, prosazování zájmů a politika
8. Filantropie a dobrovolnictví
9. Mezinárodní aktivity

---

⁵ Více informací o změnách lze čerpat např. z Průvodce novým občanským zákoníkem pro NNO, který roku 2014 pro neziskové organizace sestavila Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje (Tomaščáková, 2014)

10. Náboženství

11. Hospodářská a profesní sdružení, odbory

12. Činnosti jinde neuvedené (Salamon, 1996: s. 13)

Toto konkrétní členění zde uvádím pro přehled, jelikož je uváděno jako jedno z nejvíce používaných, nicméně organizace, jejichž mediální obraz budu zkoumat, pokrývají více skupin. Jedná se hlavně o kategorie kultura, sport a volný čas, vzdělávání a výzkum, sociální služby, rozvoj a bydlení, právo, prosazování zájmů a politika, filantropie a dobrovolnictví.

3.4 Neziskový sektor v České republice a jeho veřejný obraz

Oproti západoevropským zemím nebylo u nás v době komunistické vlády fungování jakýchkoliv neziskových organizací nezávisle na státu možné, neziskový sektor u nás začal vyrůstat po roce 1989 z neoficiálních hnutí československého disentu⁶ a z různých turistických a ekologických organizací, jako např. Brontosaurus (Rakušanová, 2003: s. 31). V devadesátých letech se spíše než neziskový sektor rozvíjel ziskový a státní sektor, v současnosti je dle rostoucího počtu nestátních neziskových organizací na celostátní i lokální úrovni patrný výrazný rozvoj neziskového sektoru.⁷

Jelikož neziskové organizace mívají omezené finanční možnosti a už z podstaty není předmětem jejich činnosti generování zisku, je důležité, aby jejich veřejný obraz byl pozitivní a aby působily důvěryhodně, a měly tak větší šanci např. na získání potenciálních sponzorů. Tím spíše, že i soukromé firmy si dnes s oblibou zlepšují své PR investicemi do různých dobročinných aktivit a projektů (posilují svou společenskou odpovědnost, CSR – Corporate Social Responsibility), a proto logicky upřednostní neziskovou organizaci, která je důvěryhodná a transparentní. Nová (některá zatím ve

---

⁶ Za zmínku stojí například koncept filozofa Václava Bendy, nazvaný Paralelní polis (Blažek, 2002), v rámci kterého byla teoreticky vymezena kultura tehdejšího disentu - jako samostatný organismus, základ nezávislé společnosti. Tento koncept lze vzdáleně přirovnat k občanskému sektoru v takové podobě, jako jej známe dnes.

⁷ Statistické informace o počtu neziskových organizací zpracovává Český statistický úřad, souhrnně ke zhlédnutí např. na webových stránkách organizace Neziskovky.cz. (Statistika počtu neziskových organizací)

fázi příprav) systémová opatření státu by dle všeho měla zvýšení důvěryhodnosti a transparentnosti napomáhat.

Donedávna se ve vnímání neziskových organizací za problematickou dala označit nesourodost, pokud jde o legislativní požadavky a pravidla. Různé typy nestátních neziskových organizací fungovaly na odlišných principech, registrovaly se u odlišných institucí, navíc do nedávné doby neexistoval jednotný veřejný rejstřík organizací a neexistovala (a zdá se, že stále ještě není uvedena v platnost) ani zákonná povinnost neziskových organizací zveřejňovat výroční zprávy. Z nového občanského zákoníku nyní vyplývá povinnost všech právnických osob (tedy i všech typů neziskových organizací) registrovat se v jednotných veřejných rejstřících, ke kterým by měl být umožněn vzdálený přístup pro každého zájemce, a tak by se tedy měl zlepšit přístup k informacím.

Další věcí, která by měla zlepšit vnímání neziskových organizací veřejností, je institucionálně ukotvený status veřejné prospěšnosti. Ve většině evropských zemí ho již společnosti získávají na základě splnění různých kritérií⁸ - v první řadě by měla být činnost společnosti ze své podstaty veřejně prospěšná a její podnikání by se mělo dát hodnotit jako transparentní. Společnost splňující tato a další určená kritéria získává speciální status veřejné prospěšnosti, má možnost využívat například různých daňových úlev či pobírat dotace z veřejných zdrojů a její důvěryhodnost je oficiálně potvrzena. V České republice tento status zatím alespoň částečně nahrazuje takzvaná značka spolehlivosti, kterou v nedávné době (březen 2015) představila Asociace veřejně prospěšných organizací ČR (AVPO ČR).⁹ Tato značka, přesněji označení Spolehlivá veřejně prospěšná organizace, by měla rovněž přispět ke zvýšení transparentnosti a zlepšení veřejného obrazu neziskových organizací. Vylepšit si svůj mediální obraz mohou neziskové organizace i v rámci různých soutěží jako např. Neziskovka roku.

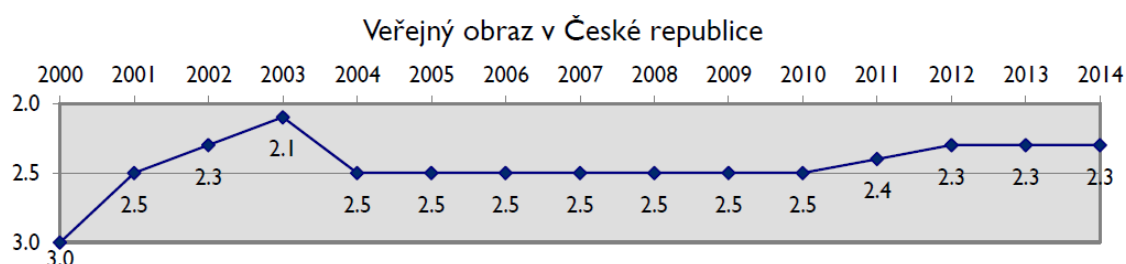
⁸ Více informací k tématu na stránkách organizace AVPO ČR (Co je veřejná prospěšnost)

⁹ Více informací o značce spolehlivosti je možné nalézt rovněž na stránkách AVPO ČR (Cesta ke zvýšení věrohodnosti neziskových organizací)

3.4.1 Zprávy o neziskovém sektoru v České republice - index udržitelného rozvoje občanské společnosti v ČR

Souhrnné informace o stavu neziskového sektoru za jednotlivé roky lze čerpat například ze Zpráv o neziskovém sektoru v České republice. Tyto zprávy zveřejňuje od roku 2013 na svých webových stránkách AVPO ČR (Index udržitelného rozvoje občanského sektoru), dřívější ročníky uvádí nadace Neziskovky.cz (Zprávy o stavu neziskového sektoru v ČR), zprávy jsou tedy přístupné každému zájemci. Zprávy o stavu neziskového sektoru uvádějí aktuální hodnoty Indexu udržitelného rozvoje občanského sektoru (CSOSI) za daný rok. Zmiňovaný index měří vývoj občanského sektoru ve 29 zemích střední a východní Evropy a Eurasie a byl vytvořen americkou Agenturou pro mezinárodní rozvoj a "zkoumá celkovou příznivost prostředí pro občanskou společnost se zaměřením na právní prostředí, organizační základnu, finanční zajištění, prosazování zájmů, poskytování služeb, infrastrukturu a veřejný obraz. Každá dimenze je hodnocena sedmistupňovou škálou, kde 1 označuje velmi pokročilou úroveň rozvoje a 7 naopak nízkou úroveň rozvoje." (Zprávy o stavu neziskového sektoru v ČR) Celkový index se v posledních letech pohybuje konstantně okolo hodnot 2,6 či 2,7. Zprávy o rozvoji reflektují všechny podstatné události související s neziskovým sektorem, které se během daného roku staly. Mě zajímá hlavně hodnota kategorie veřejný obraz, která se pohybuje v posledních letech okolo čísla 2,3. V současnosti není ještě zveřejněna zpráva za rok 2015, pro přehled tedy uvádím graf sledující vývoj hodnocení veřejného obrazu neziskového sektoru od roku 2000.

Graf č. 1: Vývoj hodnoty indexu udržitelného rozvoje – kategorie veřejný obraz

Zdroj: Zpráva o stavu neziskového sektoru za rok 2014

Ve spojení s tématem této práce je zajímavé tvrzení ze zprávy za rok 2013: „Veřejnost sice vnímá organizace občanského sektoru pozitivně, ale spíše oceňuje známější organizace. Příliš si necení některých oblastí práce, jako jsou služby pro Romy, závislé

na návykových látkách či bezdomovce.“ (INDEX UDRŽITELNÉHO ROZVOJE OBČANSKÉHO SEKTORU V ČESKÉ REPUBLICE ZA ROK 2013, 2014)

Téma neziskových organizací a jejich vztahy s médii rozebral ve své bakalářské práci např. Oldřich Ohryzek z Fakulty multimediálních komunikací UTB ve Zlíně. Jmenuje několik jednoduchých organizačních zásad, kterých by se měla nezisková organizace držet při vytváření strategie komunikace s médii – např. vedení aktualizovaného seznamu kontaktů na zástupce jednotlivých médií, udržování dobrých vztahů s novináři, včasné informování o aktuálních událostech a zasílání tiskových zpráv médiím, pořádání tiskových konferencí a podobně (Ohryzek, 2013: s. 21). V této souvislosti bych také chtěla zmínit důležitost vedení internetových stránek a uveřejňování co nejvíce informací o činnosti a hospodaření organizace. I toto může být prvek vylepšující mediální obraz neziskové organizace.

4. Romská komunita a prvek sociálního vyloučení

Tato kapitola se zabývá situací Romů v České republice. Od definování pojmu Rom, přes důležité mezníky v historii Romů, až ke specifikům dnešní situace, na což bude navazovat další kapitola, týkající se mediálního obrazu Romů v českých médiích.

4.1 Definice pojmu Rom

Existuje několik různých definic a přístupů při vymezování příslušníka etnické skupiny, v tomto případě Roma. Podle zvoleného přístupu je možné nahlížet na celou problematiku a volit různé strategie řešení situace. I zde se tak spíše jedná o výsledek sociální konstrukce než o pevně daný fakt. Sociolog Ivan Gabal (2006) definuje pro pracovní účely pojem Rom následovně: "Za Roma považujeme takového jedince, který se za Roma sám považuje, aniž by se nutně k této příslušnosti za všech okolností (např. při sčítání lidu) hlásil, a/nebo je za Roma považován významnou částí svého okolí na základě skutečných či domnělých (antropologických, kulturních nebo sociálních) indikátorů. Toto vymezení pojmu ‚Rom‘ může být vnímáno jako politicky nekorektní, zdůrazňuje však skutečnost, že právě připisované romství je jednou z hlavních příčin sociálního vylučování řady obyvatel zkoumaných lokalit." (Gabal, 2006: s. 10)

Název "Rom" je poměrně mladý, jak konstatuje Laura Fónadová: "Samotný název "Romové" byl navržen a schválen prvním Mezinárodním romským kongresem (International Roma Congress) v roce 1971 jako politicky korektní označení pro řadu skupin, které byly do té doby nazývány pejorativem "Cikáni" (anglicky Gypsy) či jeho ekvivalenty." (Fónadová, 2011: s. 17)

4.2 Prvek sociálního vyloučení v historii Romů v České republice

Historie Romů je pevně spjata s prvkem sociálního vyloučení. Některých stereotypů a předsudků, které jsou dnes hojně využívány v některých médiích, se Romové nemohou zbavit po celá staletí.

4.2.1 Situace do roku 1918

Romské etnikum není možné jednoduše kategorizovat. Ve skutečnosti nejsou Romové homogenní skupinou (na rozdíl od toho, jak bývají vnímáni), ale když přihlídneme k jistému zobecnění, Romové vedli buď kočovný, nebo usedlý život. Kočovaly většinou olašské skupiny, a to na území Čech a části Moravy a Slezska. Usedlé skupiny žily spíše na jihovýchodní Moravě a na Slovensku. Ani jedna skupina neměla od počátku jednoduchou situaci, co se týče způsobů obživy. „Romové neměli vlastní pozemky a neměli zemědělské zkušenosti, proto se později stávali levnou pracovní silou.“ (Fónadová, 2011: s. 26) Většinou společností byli Romové vnímáni jako odlišní, ale také byli vždy stavěni na nejnižší příčky sociálního žebříčku: "Stav podřízenosti či vyloučení je nejvýraznější složkou obecné romské zkušenosti. Od dob, kdy je již doložitelná historická přítomnost v Evropě, docházelo k jejich politické, společenské, kulturní i ekonomické marginalizaci ze strany dominantního obyvatelstva na daném území. Tím se Romové trvale ocitli na nižších patrech sociální struktury." (Fónadová, 2011: s. 25) Tento citát lze doložit řadou historických pramenů, z nichž se dozvídáme, jaké restriktivní předpisy byly proti Romům vydávány. Za zmínku stojí např. informace, že císař Leopold I. vydal roku 1688 dekret, který se týkal vypovězení romského (tehdy cikánského) obyvatelstva z českých zemí. Přibližně od přelomu 17. a 18. století pak byli Romové na našem území prohlášeni za psance, které mohl kdokoliv při dopadení beztrestně usmrтит. Až Marie Terezie tyto dekrety zmírnila a snažila se Romy nuceně asimilovat, v tomto procesu na ni navázal i Josef II. (Nečas, 2002)

4.2.2 Situace po roce 1918

Všeobecně se příliš nemluví o faktu, že již za 1. republiky byl v roce 1927 v Československu schválen zákon, který svým obsahem předznamenával povahu represivních protiromských opatření, která byla schválena pak o několik let později. Tento zákon ze dne 14. 7. 1927, nazvaný Zákon o potulných cikánech a jiných tulácích, stvrzený podpisem prezidenta Masaryka, definoval pravidla a omezení pro Romy, kteří žili kočovným stylem života. Na základě tohoto zákona se kočovným Romům (později i všem ostatním) přidělovaly takzvané cikánské legitimace, které byly evidovány ve speciálních soupisech, a pokud Romové dostali povolení ke kočování, pak i kočovnické listy. Kočování bylo možné jen na určitých místech, byla uzákoněna možnost přímo zakázat vstup na určité území. Ze zákona také vyplývala možnost odejmout děti do 18 let a předat je na převýchovu do náhradní rodiny či do ústavu. "Zákon tak omezoval a odnímal Romům některé občanské svobody a stal se výrazem utrhačného, pomlouvačného a ostouzejícího postoje tehdejší společnosti vůči této etnické skupině jako celku. Nebylo proto divu, že zůstával v platnosti v celém dalším předmnichovském období a poměrně dlouho i po rozpadu Československa." (Holý, 1993: s. 16) V Evropě bylo Československo prvním státem, který vydal takto propracovaný protiromský zákon. (Fónadová, 2011: s. 27) Na začátku druhé světové války (30. 11. 1939) byl protektorátním ministerstvem vnitra vydán výnos, podle kterého byl olašským Romům výslovně zakázán kočovný způsob života. Další protiromská opatření se stupňovala, a jelikož Romové byli považováni za neárijskou rasu a zároveň jim byla přisuzována asociální povaha, byly v rámci takzvaného potírání cikánského zlořádu vytvářeny soupisy Romů, ti následně byli postupně shromažďováni v kárných pracovních, později sběrných a koncentračních táborech, ze kterých se jich vrátila zpět domů jen malá část.

Nacistická propaganda odůvodňovala takzvané "potírání cikánského zlořádu" tím, že „Romové páchali trestné činy, těžko odvykali tradičnímu způsobu života a příslušeli k méněcenné rase, kterou bylo třeba vyhubit." (Holý, 1993: s. 41) Tento citát nejen že vystihuje hrůzy 2. světové války, ale dle mého názoru též ukazuje vytvořené negativní stereotypy, které částečně přetrvaly v myšlení některých lidí až do dnešní doby.

Po druhé světové válce byli zbylí Romové v Československu řízeně asimilováni. „Za účelem zrušení romských osad a omezení vyšší koncentrace Romů na jednom místě provedly státní orgány na konci šedesátých let v souladu s vládní koncepcí tzv. „řízený

rozptyl‘ do té doby kompaktních romských komunit.“ (Fónadová, 2011: s. 29) Část byla sestěhovávána do vysídleného pohraničí, kde probíhalo státem řízené umístění do zaměstnání a do škol. Do Sudet byli přesouváni hlavně Romové ze slovenských osad, většinou zde nastupovali do práce jako dělníci, pracovali převážně v těžkém průmyslu. Romové byli důsledkem této řízené asimilace a umístování do zaměstnání poměrně dobře materiálně zajištěni, ale v podstatě nebyli svobodní a byli takto na státu závislí, což se ve svých důsledcích projevilo až po změně politického režimu.

4.2.3 1989 – současnost

Po pádu komunistického režimu v roce 1989 se většině Romů na našem území radikálně změnila životní situace. Stát jim přestal zajišťovat dosavadní základní životní jistoty, což se týče umístění do zaměstnání. Zdá se, že právě změna politického režimu měla na tuto skupinu obyvatel největší dopad ze všech skupin společnosti. Je zřejmé, že toto vyústění situace je systémové povahy – se změnou státního režimu se prohloubila sociální exkluze a ohrožení chudobou romského obyvatelstva (Fónadová, 2011: s. 32). Za hlavní problémy lze označit potíže s hledáním zaměstnání a dlouhodobou nezaměstnanost, obzvlášť v krajích s dlouhodobě vysokou nezaměstnaností, dále například vysoké procento dětí na zvláštních (dnes praktických) školách, což generuje snížené šance na dosažení vyššího vzdělání a tím i snížené šance na nalezení kvalifikovanějšího povolání. Jak bude rozvedeno v další kapitole, média příliš neberou tyto souvislosti v potaz a naopak ještě přispívají k sociálnímu vyloučení a také posilují předsudky ze strany většinového obyvatelstva. V současnosti existují vládní strategie, podporující integraci sociálně vyloučených lokalit, mnoho aktivit zajišťuje vládní Agentura pro sociální začleňování, která se snaží monitorovat situaci a spolupracovat jak se státními úřady, tak s neziskovými organizacemi, jejichž role je podle mého názoru velmi důležitá.

5. Mediální obraz minorit, obraz Romů v českých médiích

K obrazu Romů v českých médiích budou nejprve v obecnější rovině krátce popsány rysy mediálního zobrazování minorit a fenomén takzvaného nového rasismu. Následně bude v konkrétnější rovině věnován prostor mediálnímu obrazu Romů v českých médiích.

5.1 Mediální zobrazování minorit – nový rasismus

Podle výsledků odborných studií má zobrazování minorit v médiích specifické rysy. Jak bylo již řečeno v úvodu práce, média nereferují z pozice čistě nestranného pozorovatele, ale z úhlu pohledu většinového obyvatelstva. „Zpravodajství bývá někdy označováno za žánr prezentující pohled na svět perspektivou bílého heterosexuálního muže střední třídy.“ (Trampota, 2006: s. 97) Je to dáno některými společenskými funkcemi, které média zastávají – hlavně se jedná o potvrzení hodnot většinové společnosti skrze mediální obsahy.

Teun A. van Dijk (2000) definoval pojem nový (či novinový) rasismus – New(s) Rasism – jev, který je běžnou součástí diskurzu západní demokratické společnosti. Nový rasismus je obsažen ve zpravodajství a dalších mediálních obsazích, v projevech elit – politiků a ostatních osobností veřejného života, v každodenní běžné komunikaci – dnes také hojně na internetu. Nový (či novinový) rasismus není přiznaný a na rozdíl od takzvaného „starého“ rasismu nepovažuje minority za méněcenné, ale za odlišné (Van Dijk, 2000: s. 34). Tyto odlišnosti však prezentuje způsobem, který ve většinové společnosti vzbuzuje nebezpečí narušení a ohrožení „našeho“ pořádku a bezpečí. Zdůrazňuje polaritu pohledu „my versus oni“ (většina versus minorita), přičemž o „nás“ je referováno v lepším světle než o „nich“ (Van Dijk, 2000: s. 34). Podle van Dijka právě média určují, jak většinová společnost minority vnímá, jelikož většina obyvatel nemá s minoritami osobní zkušenosti (Van Dijk, 2000: s. 37).

Ke konkrétním projevům nového rasismu patří důraz na negativní ladění zpráv, což generuje negativní názory jejich příjemců. Lidé následně přijímají skrze média i negativní stereotypy a o minoritách přemýšlejí schematicky, ve spojení s omezeným počtem témat, jako např. kriminalita, sociální problémy, kulturní bariéra, narušení pořádku (Van Dijk, 2000: s. 38).

5.2 Mediální obraz Romů v českých médiích

Výše zmíněné poznatky o novém rasismu lze aplikovat i na česká média, která také referují o Romech ve spojení s opakujícími se tématy – rámci, posilujícími negativní stereotypy.

Rozsáhlou analýzu, zabývající se právě tématem zobrazování Romů v českých médiích, vydala vládní Agentura pro sociální začleňování (dále „agentura“). Tuto analýzu pro ni zpracovala Martina Křížková roku 2013. Analýza monitoruje období přibližně od poloviny roku 2011 do poloviny roku 2012 – období, které provázely tři velké mediální kauzy (nepokoje na Šluknovsku, zbitý chlapec na Břeclavsku a nepokoje v Tanvaldu). Byly zkoumány obsahy televizního zpravodajství, tištěných novin i zpravodajských portálů. Cílem bylo zjistit, jakým způsobem a v jakých souvislostech jsou Romové v médiích zobrazováni.

Z celkového počtu 6252 zkoumaných příspěvků se 237 týká činnosti neziskových organizací, což je asi 3,7 % ze všech příspěvků, týkajících se v daném období Romů. Z těchto 237 potom 26 % bylo provázáno s tématem kriminality.

Potvrzují se poznatky van Dijka, neboť z výsledků vyplynulo, že „nadpoloviční většina (asi 61 %) zpráv informuje o Romech v souvislosti s kriminalitou, přičemž etnicita pachatele při tom hraje zásadní roli. Za jiných okolností by se stejné kriminální delikty ve zpravodajství vůbec neobjevily.“ (Křížková, 2013: s. 2) Takto se vytváří takzvaná „romská kriminalita“, což je uměle vytvořený koncept, který následně u příjemců zesiluje předsudky vůči romské menšině. „Kriminální kontext se navíc dostává do zpravodajství i sekundárně, pouhým označením etnicity, jež není hodnotově neutrální. Opakované spojení Romů s kriminalitou (většinou drobnou) vede k tomu, že samotný pojem Rom/Romové v souvislosti s některými tématy jednoznačně kriminalitu implikuje, aniž by přímo v příspěvcích tematizovala.“ (Křížková, 2013: s. 20) Většinou je referováno o kriminalitě drobné, která by se jinak do zpravodajství pravděpodobně ani nedostala. Je jí následně přisuzována větší důležitost.

Kromě kriminality se v příspěvcích opakují i další rámce, např. zpochybňování diskriminace (Romové přece nejsou oběti), problematika bydlení (narušování pořádku starousedlíků, místních, tedy narušování „našeho“ pořádku), problémy takzvaných romských ghett (Romové devastují, neplatí, jsou hluční), zneužívání sociálních dávek, zvýhodňování Romů (neplatí za recepty, za školky), a tak podobně. Jak autorka studie vícekrát poznamenává, zprávám většinou chybí širší kontext. Mnohdy jsou zprávy psány tak, aby v čtenářích vzbuzovaly pocit ohrožení bezpečí, což následně generuje nedůvěru, posiluje předsudky a v podstatě i samotné sociální vyloučení. Jediná situace, kdy je o Romech referováno jako o obětech, je ve spojení s tématem akcí pravicových

extremistů. Pouze neonacistům je ve zprávách přiznán rasistický postoj. Naproti tomu, pokud se akce neonacistů zúčastní „normální“ obyvatelé, příslušníci „slušné“ majority, není to vnímáno jako projev rasismu a xenofobie, ale jako vyústění zoufalé situace. Autorka přímo poukazuje na „paradoxní situaci, která ukazuje vysokou citlivost novinářů k problematice rasismu a xenofobie, pokud je lze jednoznačně propojit s pravicovými extremisty a zároveň absenci všímavosti k rasismu a xenofobii, pokud je nereprezentují radikálové.“ (Křížková, 2013: s. 127) Toto je patrné např. i u referování o rodičích, kteří dávají své děti záměrně na jiné školy, protože jim vadí, že tu jejich navštěvuje větší počet romských dětí. „Argumenty politiků, učitelů či rodičů proti rušení praktických škol či škol s převahou romských žáků nejsou do kontextu s xenofobií dávány vůbec a jejich tvrzení či postoje nejsou zobrazovány ani jako problematičné.“ (Křížková, 2013: s. 128) Jediné téma, kdy je o Romech psáno pozitivně nebo neutrálně, je téma romské kultury – hudba a tanec, oblasti, které jsou známé jako ty, ve kterých Romové vynikají. V tomto případě je přiznaná etnicita opodstatněná. „Informace o romské hudbě, historii, kuchyni, festivalu, přehlídce je informací o specifické vlastnosti (charakteru) dané události. Tím se značně odlišuje od většiny předchozích příspěvků, kde zveřejnění etnicity tuto informační funkci nemá.“ (Křížková, 2013: s. 132)

Média se tedy většinou spokojí s relativně povrchními a zavádějícími informacemi a pravděpodobně také vzhledem k tlaku na výkon a produkci zpráv v okamžitém čase se nesnaží zacházet do hloubky, hledat souvislosti a skutečné příčiny problémů. V této souvislosti je zajímavé zmínit značné využívání převzatých zpráv České tiskové kanceláře (ČTK). „Rozsáhlé přebírání zpráv ČTK v rámci referování o romské komunitě jednoznačně přispívá nejen k homogenizaci těchto konkrétních zpravodajských obsahů, ale zřetelně mění i jejich kvalitu. (...) Prvořadá je rychlost informování, což má za následek oslabení kontextu.“ (Křížková, 2013: s. 20) Téma zobrazování Romů v médiích ve své diplomové práci velmi podrobně zpracovala také Adéla Badáňová. Rovněž ona došla k podobným závěrům, zprávy jsou většinou spíše popisné, bez hlubšího vhledu do problematiky, novináři podle ní záměrně upřednostňují jednoznačné zprávy vyvolávající senzaci, i zde se pozitivně referuje pouze o kulturních akcích – hudebních a tanečních vystoupeních (Badáňová, 2010: s. 72-75).

6. Metodologie

Mediální obsahy v této práci budou zkoumány nejprve metodou kvantitativní analýzy, na kterou bude navazovat interpretace kvalitativní povahy, tedy jedná se o kombinaci dvou způsobů zkoumání (kvantitativní a kvalitativní analýza), takzvanou sekvenční triangulaci (Trampota, 2010: s. 20).

6.1 Formulace výzkumné otázky

Nejprve je třeba naformulovat si základní výzkumnou otázku, na základě zvoleného tématu práce jsem ji formulovala následovně: Jakým způsobem referuje čtveřice celostátních zpravodajských serverů Aktuálně.cz, Deník.cz, iDNES.cz a Novinky.cz o neziskových organizacích, které působí v romských komunitách?

6.2 Proces výběru mediálních obsahů

V návaznosti na výzkumnou otázku byly vyhledávány zprávy na základě klíčových slov Rom, romský, z nichž byly vybírány a dále analyzovány ty zprávy, které obsahují informaci o neziskové organizaci / neziskových organizacích, či jejich zástupci/zástupcích. Zprávy byly nejprve analyzovány kvantitativně (podle jednotlivých proměnných – datum, titulek, zdroj, autor, hlavní aktér, oblast, které se zpráva týká, nezisková organizace, zástupce, přímá řeč) jako celek, poté byly následně rozebrány a interpretovány v širším kontextu, na základě dále určených kritérií. Nástrojem vyhledávání zpráv byla online webová databáze Newton Mediasearch.

6.3 Specifikace výběrového souboru

Výběrový soubor se skládá z vybraného obsahu čtyř zpravodajských serverů. Jmenovitě se jedná o Aktuálně.cz, Deník.cz, iDNES.cz a Novinky.cz. Tyto zpravodajské portály mají v České republice vysokou čtenost¹⁰, mohou tedy ovlivňovat svými obsahy velkou část obyvatelstva. Zároveň jsem je vybrala proto, že jsou relativně dobře porovnatelné. Jsou vlastněny soukromými majiteli, nejsou propojeny s rozhlasovými či televizními

---

¹⁰ Aktuální přehled čtenosti mediálních serverů je možné měsíčně sledovat například na webových stránkách projektu NetMonitor, který realizuje profesní organizace Sdružení pro internetový rozvoj v ČR. Informace jsou dostupné z: <http://www.netmonitor.cz/>

kanály, kromě jednoho jsou všechny navázány na tištěné deníky. Všechny by měly vytvářet zpravodajství, které je možno považovat za seriózní, nikoliv bulvární.

6.4 Charakteristika zkoumaných internetových portálů

Aktuálně.cz – Internetový deník Aktuálně.cz vychází na internetu od roku 2005, je propojen s portálem Centrum.cz a pokládá se za historicky první české, čistě internetové zpravodajské médium. Dříve spadal portál Aktuálně.cz pod společnost Centrum Holdings, v dubnu 2013 se ale v médiích objevila zpráva, že celá skupina Centrum Holdings byla odkoupena Zdeňkem Bakalou, v současnosti tedy spadá pod vydavatelství Economia, které vydává mimo jiné Hospodářské noviny. S nimi je ale více propojen server ihned.cz.

Deník.cz – Zpravodajský server Deník.cz je od roku 2005 internetovou verzí tištěného Deníku, vycházejícího v 71 regionálních mutacích. Internetová verze je vedena pod souhrnným názvem Deník.cz, ale zpravodajství přejímá zprávy rovněž z regionálních mutací. Portál je součástí vydavatelství Vltava-Labe-Press, které je od listopadu 2015 vlastněno skupinou Penta Investments.

iDNES.cz – Zpravodajský portál skupiny MAFRA, a.s., úzce propojený s deníkem MF Dnes, na českém internetu působí od roku 1998. Do června 2013 byl většinovým majitelem německý Rheinisch-Bergische Druckerei und Verlagsgesellschaft GmbH. Od června 2013 je vlastníkem celé skupiny MAFRA Andrej Babiš. Zpravodajský portál iDNES.cz je v současnosti jedním z nejčtenějších na českém internetu.

Novinky.cz – Jedná se o nejčtenější zpravodajský server na českém internetu (Mediasearch). Novinky.cz spadají pod deník Právo a jsou součástí serveru seznam.cz. Na serveru seznam.cz existují od roku 1998, pod Právo spadají až od roku 2003. Vlastníkem Práva je společnost Borgis, jejíž akcie vlastní z velké části šéfredaktor Práva Zdeněk Porybný a také majitel serveru Seznam.cz Ivo Lukačovič.

6.5 Zkoumané období

Zkoumaným obdobím je leden až červenec roku 2013. Nejprve jsem chtěla zkoumat pouze první polovinu roku 2013, tedy do konce června 2013, ale ke konci tohoto období se na základě klíčových slov začalo objevovat více zpráv týkajících se nepokojů a

protiromských pochodů v Duchcově a v Českých Budějovicích, období jsem tedy prodloužila do konce července 2013.

7. Praktická část – analýza mediálních obsahů

V praktické části se snažím definovat roli neziskových organizací ve zprávách s takzvanou romskou tematikou. Nezaměřuji se na čistě romská sdružení, ale na neziskové organizace a jejich pracovníky obecně. V první řadě mne zajímá, do jaké pozice jsou neziskové organizace médií stavěny, zda jsou například považovány za prvek napomáhající řešení situace, zda jsou vázány na určitá témata – rámce.

7.1 Výsledky kvantitativní analýzy – celkově

7.1.1 Počet nalezených článků

Celkový počet nalezených článků (myšleno za všechny čtyři servery) za zkoumané období na základě klíčových slov Rom/romský je 898. Z toho počtu byly posléze odečteny články, které se netýkají romské menšiny, ale do výběru se přesto dostaly (např. obsahují jméno počítačové hry Rome Total War), také jsem odečetla články, které citovaly webový server Romea.cz jen jako zdroj informací, nikoli jako aktéra zprávy. Výsledný počet nalezených příspěvků se tedy snížil na 870.

7.1.2 Zmínka o neziskové organizaci

Z těchto 870 článků obsahuje zmínku o neziskové organizaci 166 článků, tj. necelá pětina. Výsledky pro jednotlivé portály budou popsány zvlášť, ale pro porovnání: na serveru Aktuálně.cz je nezisková organizace zmíněna ve 15 % článků (22 článků ze 151), na serveru Deník.cz také ve 15 % článků (44 článků z 301), na serveru iDNES.cz ve 24 % článků (65 článků z 272) a na serveru Novinky.cz ve 24 % článků (35 článků z 148). Poměry se tedy v jednotlivých médiích poměrně dost liší, stejně jako počty článků s romskou tematikou.

7.1.3 Počet zmíněných neziskových organizací

Celkem bylo zmíněno 56 organizací, z toho 48 čistě českých, 3 české s mezinárodním přesahem, 1 čistě zahraniční (slovenská) a 4 mezinárodní organizace. Z těchto 56

zmíněných organizací jsem definovala 26 jako specificky romských, tedy o něco méně než polovinu.

Ve 27 příspěvcích se objevuje zmínka o více než jedné neziskové organizaci. Bylo nalezeno také 8 článků, které hovoří o neziskových organizacích v obecné rovině, nezmiňují jméno.

Vzhledem k tomu, že články jsou z internetových portálů, nepodařilo se mi zjistit, jak velký prostor na stránce zaujímaly ve chvíli svého vydání. Obrazovým doprovodem byly doplněny všechny články, rozhodla jsem se ale obrazovou analýzu neprovádět, jelikož dle mého názoru nenesly dané obrazové materiály významné sdělení, které by se týkalo neziskových organizací.

7.1.4 Nejzmiňovanější nezisková organizace

Z neziskových organizací byla nejvíce zmiňovaná organizace Vzájemné soužití, o které se psalo celkem v 31 příspěvcích, tedy téměř v jedné pětině zpráv obsahujících zmínku o neziskové organizaci. Rozložení za jednotlivé portály je viditelné v tabulce níže. Je patrný velký rozdíl mezi portály Aktuálně.cz a Deník.cz na jedné straně, a iDNES.cz a Novinky.cz na straně druhé.

Tabulka č. 1: Četnost výskytu nejzmiňovanější organizace

Zpravodajský server	Aktuálně.cz	Deník.cz	iDNES.cz	Novinky.cz
Četnost výskytu organizace Vzájemné soužití	2	3	14	12

Zdroj: Vlastní zpracování

7.1.5 Výskyt zástupce neziskové organizace – zmínka ve zprávě a přímá řeč

Zástupce neziskové organizace je zmíněn celkem ve 108 zprávách, přímá řeč zástupce se objevuje celkem v 93 zprávách, tj. ve více než polovině článků, které zmiňují neziskovou organizaci.

Největší možnost vyjádření jako zástupce neziskové organizace dostal Kumar Vishwanathan z organizace Vzájemné soužití, je citován celkem ve 25 příspěvcích, pro

představu asi v 15 % zpráv zmiňujících neziskovou organizaci. Kumarovi Vishwanathanovi je věnován v rámci zpráv větší prostor, bývá označován za „romského aktivistu“ a občas ve zprávě organizaci Vzájemné soužití přesahuje, je mediálně známou postavou, tedy není pokládán pouze za člena či zástupce organizace, ale vystupuje více jako samostatná jednotka.

Tabulka č. 2: Četnost výskytu zástupce neziskové organizace

Zpravodajský server	Aktuálně.cz	Deník.cz	iDNES.cz	Novinky.cz
Četnost výskytu zástupce organizace: obecně	11	26	51	22
Četnost výskytu zástupce organizace: Kumar Vishwanathan	2	2	11	10

Zdroj: Vlastní zpracování

7.1.6 Citace z prohlášení / tiskové zprávy neziskové organizace

Ve zkoumaných zprávách jsem postřehla, že zprávy občas místo vyjádření zástupce neziskové organizace citují prohlášení, oficiální dopis či tiskovou zprávu organizace. Bylo to patrné ve 23 případech.

7.1.7 Přejímání agenturního zpravodajství z ČTK

42 článků, tedy přesně čtvrtina, je převzato z ČTK. Přebírání agenturního zpravodajství z ČTK bylo minimální u portálů Novinky.cz (čtyři zprávy) a iDNES.cz (pouze jedna zpráva). Server iDNES ale u dalších 9 zpráv uvedl ČTK jako spoluautora.

7.1.8 Přehled za jednotlivé portály

Vybrané údaje pro jednotlivé portály jsem pro srovnání shrnula do tabulky:

Tabulka č. 3: Přehled nalezených četností za jednotlivé portály

Zpravodajský server	Aktuálně.cz		Deník.cz		iDNES.cz		Novinky.cz		Celkem	
	Četnost		Četnost		Četnost		Četnost		Četnost	
	Absolutní	Relativní	Absolutní	Relativní	Absolutní	Relativní	Absolutní	Relativní	Absolutní	Relativní
Počet nalezených článků na základě klíčových slov Rom/romský	151	100%	301	100%	272	100%	148	100%	872	100%
Z toho články zmiňující neziskovou organizaci	22	15%	44	15%	65	24%	35	24%	166	19%
Počet zmíněných neziskových organizací	18	12%	31	10%	34	13%	18	12%	101	12%
Články jmenující zástupce neziskové organizace	11	7%	26	9%	51	19%	22	15%	110	13%
Články obsahující přímou řeč zástupce neziskové organizace	9	6%	21	7%	45	17%	18	12%	93	11%
Články obsahující citaci z prohlášení/tiskové zprávy organizace	6	4%	5	2%	6	2%	6	4%	23	3%
Články zmiňující neziskovou organizaci, převzaté z agenturního zpravodajství ČTK	14	9%	24	8%	1	0%	4	3%	43	5%

Zdroj: Vlastní zpracování

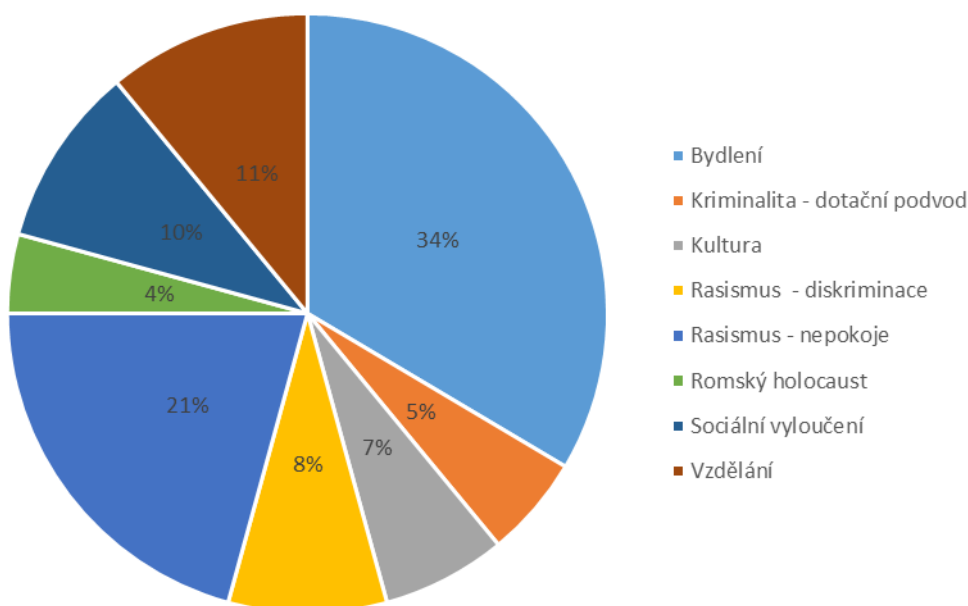
Tabulka obsahuje informace za jednotlivé portály, které se dají poměrně snadno číselně porovnat. Relativní četnosti se vztahují k celkovému počtu nalezených článků na základě klíčových slov. První řádek obsahuje již popsané četnosti nalezených článků na základě klíčových slov. Druhý řádek obsahuje četnosti článků zmiňujících neziskovou organizaci. Na třetím řádku se nalézají informace o četnostech uvedených neziskových organizací a na dalším řádku jsou vypsány počty článků, které jmenují zástupce neziskové organizace. Na ně navazují další informace o přímé řeči zástupce a citacích z prohlášení či tiskové zprávy organizace. Poslední řádek obsahuje informace o počtech článků převzatých z ČTK.

Nejvíce článků na základě klíčových slov Rom/romský i nejvíce zmínek o neziskových organizacích bylo nalezeno na serveru iDNES.cz. Tento server také věnoval nejvíce prostoru zástupcům jednotlivých organizací. Rovněž nejméně přebíral agenturní zprávy z ČTK. Nejméně byly organizace zmiňovány na serveru Aktuálně.cz. Servery Aktuálně.cz a Deník.cz také poměrně hodně přejímají agenturní zpravodajství z ČTK.

7.1.9 Převažující téma zprávy

Při zkoumání jsem články rozdělila do osmi základních tematických kategorií, které jsem nazvala následovně: bydlení, kriminalita – dotační podvod, kultura, rasismus – diskriminace, rasismus – nepokoje, romský holocaust, sociální vyloučení, vzdělání. Pro vysvětlení, k položce kriminalita jsem záměrně přidala poznámku „dotační podvod“, aby bylo zřejmé, že se nejedná o takzvanou „romskou kriminalitu“. Spíše než o romské kriminalitě se referovalo o sociálních problémech a sociálním vyloučení, které zprávám dominovalo, tedy pouze o takzvané romské kriminalitě se v souvislosti s neziskovými organizacemi nereférovalo. Články týkající se rasismu jsem rozdělila do dvou skupin, první souvisí s diskriminací a druhá s protiromskými protesty a nepokoji. U některých článků se mohou témata překrývat, snažila jsem se vybrat vždy to dominující. Téměř všechna uvedená témata souvisí s problémem sociálního vyloučení, které jsem ponechala jako samostatné téma.

Graf č. 2: Rozdělení zpráv dle převažujícího tématu

Zdroj: Vlastní zpracování

Podle přiloženého grafu se nejvíce nalezených článků zabývá problematikou bydlení, následují články o nepokojích, které zahrnují i články o protiromských pochodech.

7.2 Výsledky kvalitativní analýzy mediálních obsahů

V rámci zhodnocení nalezených článků z kvalitativního hlediska se pokusím definovat roli neziskové organizace ve vybraných zprávách

7.2.1 Hledání role organizace

Vyozorovala jsem, že neziskové organizace se objevují ve zprávách, které by se daly zařadit do několika skupin.

První skupinou jsou zprávy týkající se problémů s bydlením, ty prezentují organizaci jako činitele, který v určité situaci dokáže problém vyřešit – např. dokáže sehnat náhradní bydlení:

„Chtěli jsme, aby lidé opustili Přednádraží do konce června. Najít vyhovující bydlení však není vůbec jednoduché. Nicméně pro čtyři rodiny jsme již našli byty ve Slezské Ostravě u soukromého majitele. Tento týden podepíší lidé smlouvu. Pro ty zbývající dvě rodiny a zhruba tři muže chceme najít bydlení co nejrychleji, aby nezůstali v opuštěné lokalitě sami.“

Zdroj: Přednádraží bude brzy opuštěné, čtyři romské rodiny už našly bydlení. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/305748-prednadrazi-bude-brzy-opustene-ctyri-romske-rodiny-uz-nasly-bydleni.html>

Zde byla nezisková organizace rámcována jako zachránce v problematické situaci, zpráva situaci prezentuje tak, jako by Romové neměli možnost nalézt si náhradní bydlení sami. Vyznívá to tak, že jsou na organizaci závislí.

V souvislosti s bydlením bylo ve zkoumaném období nejvíce článků spjato s neziskovou organizací Vzájemné soužití a s jejím zástupcem Kumarem Vishwanathanem. Ve spojení s bytovou tísní může být organizace jediným institutem, na který se lidé v nouzi obracují:

„Otočili se k nám všichni zády, pomohly nám neziskové organizace. Především pak Vzájemné soužití v čele s Kumarem Vishwanathanem,“ upozorňují lidé.

Zdroj: V ostravském Přednádraží zavládl smutek. Poslední rodiny balí věci. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/306934-v-ostravskem-prednadrazi-zavladl-smutek-posledni-rodiny-bali-veci.html>

Rovněž s problémy s bydlením jsou spojeny demonstrativní podpůrné akty neziskových organizací, účastníci těchto akcí jsou označováni za aktivisty:

Aktivisté vyzvali CPI: Počkejte s uzavřením ubytovny

Miroslav Brož z občanského sdružení Konexe novinářům uvedl, že v odpoledních hodinách předali dopis na magistrát, aby se město postaralo o své obyvatele a vstoupilo do jednání s CPI o uzavření ubytovny.

Zdroj: Aktivisté vyzvali CPI: Počkejte s uzavřením ubytovny. Dostupné z: http://ustecky.denik.cz/zpravy_region/aktiviste-vyzvali-cpi-pockejte-s-uzavrenim-ubytovny-20130131.html

Další skupinou jsou zprávy týkající se nepokojů a protiromských pochodů. Zde se neziskové organizace snaží podporovat Romy různými podpůrnými akcemi, ale nedá se říci, že by dokázaly situaci řešit či mírnit takzvané protiromské nálady. Většinou jsou zmínkou o jejich činnosti zprávy týkající se nepokojů pouze doplněny. Je zajímavé, že pokud zorganizuje nezisková organizace shromáždění stojící v opozici k protiromským nepokojům, je toto shromáždění zarámováno v médiích jako romské shromáždění, nikoliv jako shromáždění odpůrců rasismu či pravicového extremismu, byť je organizace ve zprávě jmenovitě uvedena. V tomto bodě je částečně rámcované hledisko my – oni, ale v případě protiromských pochodů, které organizují pravicoví extremisté, je toto hledisko spíše oni – oni. Nezisková organizace je stavěna na stranu „nich“ – Romů:

Romský mítink pořádaný občanským sdružením Konexe měl začít v Nádražní ulici v jedenáct hodin. Nakonec odstartoval před 13. hodinou, hudební vystoupení střídaly projevy "za lepší sousedský vztahy", jak uvedl jeden z organizátorů Miroslav Brož. V Nádražní ulici se sešly zhruba dvě stovky lidí.

Kulturní program měly zajištěny i děti, které komunita "uklidila" na skrytý dvůr, aby nebyly stresované pohledem na těžkooděnce a extremisty. Po třetí hodině se romská sešlost pomalu začala rozpouštět.

Zdroj: Policie rozehnala extremisty v Duchcově slzným plynem, našla 34 zbraní. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/demonstrace-v-duchcove-07i-/domaci.aspx?c=A130622_123359_usti-zpravy_mav

Romové se svolávají letáky

Mimořádné je ale to, že se burcují i Romové. Minulý týden v pátek na mítinku v Teplicích rozdávali letáky s pozvánkou do Duchcova, hecovali se hesly "Už toho máme dost!" a hrozili, že se "o své záležitosti začnou starat sami".

Romský mítink naplánovalo občanské sdružení Konexe na stejný den a skoro stejné místo jako extremisté z DSSS záměrně.

Zdroj: Do Duchcova se svolávají extremisté i Romové, budou pár metrů od sebe. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/demonstrace-dsss-v-duchcove-dps-/domaci.aspx?c=A130618_161203_usti-zpravy_alh

V dalším případě neziskové organizace vydávají různá prohlášení, kde poukazují na nedostatky systému, či na přetrvávající rasovou diskriminaci v České republice:

Neziskovky napsaly policejnímu prezidentovi kvůli „černým sviním“

Neziskové organizace vyzvaly policejního prezidenta, aby se distancoval od výroků jihočeského policejního ředitele Radomíra Heřmana. Ten podle nich obhajoval rasisty, když na tiskové konferenci tvrdil, že pokřik "černý svině" nebyl namířen proti Romům, ale proti policistům.

Zdroj: Neziskovky napsaly policejnímu prezidentovi kvůli „černým sviním“. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/neziskovky-napsaly-dopis-policejnimu-prezidentovi-fy8-/krimi.aspx?c=A130704_124844_budejovice-zpravy_cen

Ve více případech se vyskytují i organizace s mezinárodním přesahem, například Amnesty International či Human Rights Watch. Organizace jako Amnesty International či Human Rights Watch v rámci těchto prohlášení dostávají napříč servery mediální prostor většinou hned v titulku zprávy, což se jiným organizacím nedaří. Ve zprávách jsou rámcovány jako prvek mající právo upozorňovat stát na nedostatky, jako např. nedodržování lidských práv. V následujícím případě je patrné, že všechny portály převzaly agenturní zprávu z ČTK:

Amnesty spílá USA za boj s terorismem, Čechům za Romy

Zdroj: Amnesty spílá USA za boj s terorismem, Čechům za Romy. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/amnesty-spila-usa-za-boj-s-terorismem-cechum-za-romy/r-i:article:780491/>

Amnesty International: Romové jsou v ČR stále diskriminováni

Zdroj: Amnesty International: Romové jsou v ČR stále diskriminováni. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/amnesty-international-romove-jsou-v-cr-stale-diskriminovani-20130523.html

Česko stále diskriminuje romské školáky, vytýká Amnesty International

Zdroj: Česko stále diskriminuje romské školáky, vytýká Amnesty International. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/amnesty-international-kritizuje-cesko-za-romy-fl8-/domaci.aspx?c=A130522_190147_domaci_jj

Romové jsou v ČR stále diskriminováni, poukázala Amnesty International

Zdroj: Romové jsou v ČR stále diskriminováni, poukázala Amnesty International. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/302716-romove-jsou-v-cr-stale-diskriminovani-poukazala-amnesty-international.html>

Dalším tématem, které spojují s neziskovými organizacemi a romskou tematikou, je romský holocaust, konkrétně pietní místo v Letech u Písku, kde organizace Výbor za odškodnění romského holocaustu každoročně pořádá pietní akt:

Romy uctí Duka, čeští politici v Letech znovu chybí. "Vážíme si účasti kardinála Dominika Duky. Letos bude taky účast ze strany velvyslanců vysoká," uvedl prezident Výboru na odškodnění romského holocaustu Čeněk Růžička.

Zdroj: Romy uctí Duka, čeští politici v Letech znovu chybí. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/romy-ucti-duka-cesti-politici-v-letech-znovu-chybi/r~i:article:779339/>

Rovněž bývá opakovaně ze strany této organizace i ze strany mezinárodních organizací a rovněž ze strany Evropské unie upozorňováno na nevhodnost umístění vepřína na místě bývalého koncentračního tábora, poblíž pietního místa:

Letos znovu vyzvala Česko Rada Evropy, aby zbouralo vepřín v Letech, který stojí na místě, kde byl za druhé světové války pracovní tábor pro české Romy. (...) Rada Evropy letos v únoru vyjádřila politování nad tím, že v Letech, kde bylo zavražděno mnoho Romů, stále stojí vepřín ze 70. let minulého století.

Zdroj: Romy uctí Duka, čeští politici v Letech znovu chybí. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/romy-ucti-duka-cesti-politici-v-letech-znovu-chybi/r~i:article:779339/>

Zavřete vepřín v Letech, vyzval Česko výbor OSN. Výbor OSN pro lidská práva ve čtvrtek vyzval Česko, aby uzavřelo vepřín, který byl v 70. letech postaven na místě bývalého koncentračního tábora pro Romy. Informovala o tom agentura AFP. Romská organizace pro odškodnění romského holocaustu výzvu OSN uvítala.

Zdroj: Zavřete vepřín v Letech, vyzval Česko výbor OSN. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vybor-osn-pozaduje-uzavreni-veprina-v-letech-u-pisku-p0k-/domaci.aspx?c=A130725_165941_zahranicni_brd

Organizace vystupují také jako pořadatel kulturních akcí:

Karvinským letním kinem zněly romské rytmy. Hlavním pořadatelem akce bylo Občanské sdružení romů Severní Moravy.

Zdroj: Karvinským letním kinem zněly romské rytmy. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/vase-zpravy/moravskoslezsky-kraj/karvina/2214-18578-karvinskym-letnim-kinem-znely-romske-rytmy.html>

Praha – Prahu ode dneška ovládnou romská hudba a tanec. Začíná světový romský festival Khamoro neboli Slunce, který potrvá do neděle. Patnáctý ročník nabídne návštěvníkům nejen tradiční i současnou romskou muziku, ale i taneční semináře, výstavu, bohoslužbu, promítání filmů či už tradiční průvod účinkujících v kostýmech centrem metropole. Přehlídku pořádá sdružení Slovo 21.

Zdroj: V Praze začíná světový romský festival Khamoro, potrvá do neděle. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/303057-v-praze-zacina-svetovy-romsky-festival-khamoro-potrva-do-nedele.html>

Organizacím bývá v některých případech také dána možnost vyjádřit se k určité problematice, vystupují v roli expertního znalce, zprávu o dané problematice doplňují a přidávají širší kontext:

Extremisté využívají nespokojené lidi, míní Romea. Občanské sdružení Romea se rozhodlo zahájit širší dialog s lidmi, kteří se v minulých dnech a týdnech připojovali k extremistům na protiromských demonstracích. Sepsali proto otevřený dopis, který vyzývá k diskusi a ke konkrétním návrhům, jak situaci řešit.

"Chápeme, že vás trápí problémy s některými lidmi, tedy i některými Romy. Co můžeme společně, tedy vy i my, udělat pro to, aby je ti, kteří jsou za řešení odpovědní, tak skutečně činili?" ptá se Romea.

Sdružení také upozorňuje na to, že extremisté, kteří jsou podle sdružení sami často nevzdělanými a nezaměstnanými recidivisty, nespokojené lidi jen využívají k vlastním účelům.

Zdroj: Extremisté využívají nespokojené lidi, míní Romea. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/extremiste-vyuzivaji-nespokojene-lidi-mini-romea/r~i:article:784711/>

Častokrát právě takovéto vyjádření organizace přidává zprávě širší kontext. Zajímavá je role zástupce neziskové organizace. Ve většině případů se jedná o osobu, která není mediálně známá a je ve zprávě využita pouze ke krátkému vyjádření. Několik aktivistů, kteří působí v neziskových organizacích, tento rámec viditelně přesahuje. Je jimi např. Miroslav Brož ze sdružení Konexe a hlavně Kumar Vishwanathan ze sdružení Vzájemné soužití:

Majitel vyzval lidi z Přednádraží, aby se vystěhovali. Nemají kam jít.

Vishwanathan: Lidé jsou v šoku.

V domě číslo osm, o jehož záchranu se nyní usilovalo, je čtrnáct bytů. Obsazených jich je podle majitele jedenáct. Zřejmě proto vyzval nové nájemníky, aby Přednádraží opustili. Lidé se ocitají v bezvýchodné situaci.

"Vůbec nemají kam jít," konstatoval romský aktivista Kumar Vishwanathan a dodal, že nájemníci jsou v šoku.

Zdroj: Majitel vyzval lidi z Přednádraží, aby se vystěhovali. Nemají kam jít. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/majitel-vyzval-lidi-z-prednadrazi-aby-se-vystehovali-p0u-/domaci.aspx?c=A130503_132543_ostrava-zpravy_jog

Vishwanathan byl ve zkoumaných případech spojován hlavně s ostravským Přednádražím, veřejnosti je ale znám i díky dalším aktivitám, které ve prospěch romské

menšiny na Ostravsku podniká. Je zajímavé, že Vishwanathan občas přesahuje rámec organizace a v některých článcích je dokonce jmenován pouze on, nikoliv jeho organizace Vzájemné soužití. V mnohem větší míře je zmiňován na portálech iDNES.cz a Novinky.cz, je tedy možné, že s novináři z těchto médií udržuje dobré vztahy, zároveň tato dvě média přejímají agenturní články z ČTK v menší míře než Aktuálně.cz a Deník.cz.

7.2.2 Nezisková organizace jako hlavní aktér

Zprávy, ve kterých figurují neziskové organizace jako hlavní aktér, je možné rozdělit do několika skupin. Jednou jsou viditelné akce, které organizace pořádají a kterými chtějí upozornit na aktuální problémy, například protest za důstojné bydlení či studenti rapující za lepší vzdělání, či upozornění na přetrvávající diskriminaci prostřednictvím prohlášení – v tomto případě má nejvíce prostoru organizace Amnesty International, která soustavně upozorňuje na diskriminaci Romů v České republice. Další skupinou jsou zprávy, v nichž není organizace líčena v dobrém světle, proto mohu v těchto případech zmínit přítomnost hodnoty negativita. Pozornost médií přitahovaly rovněž zprávy mající potenciál příjemce překvapit – poněkud zvláštní se zdály například články o demonstracích za propuštění Davida Ratha, které pořádala nezisková organizace Help-Roma. Nejen z názvu této organizace, ale i dle dodatečné rešerše je patrné, že se organizace mimo jiné zabývá prací s romskou menšinou, prezentované akce však nebyly přes název spjaty s romskou menšinou, ani nebyly dobře zorganizovány – poprvé se na akci organizovanou sdružením Help-Roma kromě novinářů nedostavil nikdo (ani svolavatel), podruhé pouze svolavatel. Dalším případem jsou zprávy o odsouzeném řediteli romského sdružení, který falšoval doklady o bezdlužnosti, aby mohl získat státní dotace pro zadlužené sdružení.

8. Shrnutí

Z hlediska gatekeepingu, neboli hlídání brány, prochází do médií zprávy mající neziskovou organizaci jako hlavní téma v případě, kdy organizace uspořádá viditelnou akci, která souvisí s aktuálními problémy a aktuálními vyvíjejícími se událostmi – např. podpurný protest či prohlášení, ve kterém upozorňuje na problémy. Dále jsou to zprávy, u kterých je přítomen prvek překvapení či je situace nestandardní (např. dotační podvod ředitele romského sdružení, demonstrace, na kterou se nikdo nedostavil apod.). Také se

organizace dostává do médií, pokud se může k aktuálním událostem (např. problémy s ubytovny) vyjádřit jako zasvěcený odborník, zde ale není hlavním aktérem zprávy.

Nalezenou zpravodajskou hodnotou spojenou s neziskovými organizacemi je blízkost, neboť až na výjimky jsou organizace české. Očekávala jsem ve vyšší míře výskyt hodnoty negativita, ale organizace jsou vesměs vnímány pozitivně. Hodnota negativita je ve zprávách přítomna, netýká se však organizací, ale například problémů, na které organizace upozorňují, nebo které se pokoušejí řešit. Pokud je hodnota negativita přítomna v souvislosti s činností neziskové organizace, stává se organizace hlavním tématem zprávy.

Z pohledu konceptu nastolování agendy (agenda setting) je činnost neziskových organizací součástí agendy týkající se romské problematiky hlavně v oblasti bydlení – během daného zkoumaného období se nejvíce psalo o chátrajících bytech v ostravském Přednádraží, kde romským obyvatelům pomáhal Kumar Vishwanathan a jeho sdružení Vzájemné soužití. Kromě oblasti bydlení se činnost neziskových organizací objevuje v médiích také jako součást zpráv o protiromských protestech a nepokojích, zde dominovala organizace Konexe a její zástupce Miroslav Brož.

Při zkoumání článků jsem ve většině případů neměla pocit, že by byly na první pohled neobjektivní či předpojaté, toto se možná bude týkat spíše bulvárních médií, která zde zkoumána nebyla. Nalezla jsem ale několik případů na portálu Deník.cz, které působily rasistickým a předpojatým dojmem. Například článek o romských studentech, kteří se mohou ucházet o stipendia u maďarského filantropa. Tento článek z neznámých důvodů končil větou: „A jak se pozná Rom?“ (Ústečtí romové dostanou stipendia od maďarského mecenáše). Na serveru Deník.cz jsem při procházení příspěvků na základě klíčových slov zaregistrovala takto zaujatých článků více, často v nich ale nebyla zmíněna nezisková organizace, nevěnovala jsem jim tedy větší pozornost.

Snažila jsem se zjistit, v jakých souvislostech a v návaznosti na jaká témata prezentují média činnost neziskových organizací. V návaznosti na téma bydlení vystupují organizace jako pomocník, zastánce práv, ochránce ohrožených obyvatel, kteří se většinou nemají na koho obrátit, organizace jsou tak mnohdy jedinou nadějí na zlepšení situace. V souvislosti s tématem nepokojů a protiromských pochodů organizace vystupují jako prvek, snažící se Romy podpořit (konání shromáždění na podporu

soužití) či zmírnit napětí (pořádání streetworkových aktivit na sídlišti), ale zde nejsou tím, kdo by situaci dokázal vyřešit a obyvatele ochránit, tímto prvkem je spíše policie. Při referování o kulturních akcích (většinou se jedná o festival či koncert romské hudby) vystupuje organizace v roli pořadatele.

9. Závěr

V práci jsem se snažila definovat roli neziskových organizací ve zprávách s romskou tematikou. Chtěla jsem zjistit, do jaké pozice jsou neziskové organizace médiu stavěny a zda jsou vázány na určitá témata – rámce. Hlavním zjištěním bylo, že neziskové organizace mají ve zprávách s romskou tematikou nejvíce mediálního prostoru v příspěvcích, které se týkají bytové problematiky, zde je organizace rámcována jako poměrně významný prvek při řešení situace, jako podporovatel, pomocník, v některých případech zachránce. Ostatní témata jsou spojena s prvkem sociálního vyloučení, kromě romského holokaustu a kultury, hudebních akcí.

Výrazným zástupcem je Kumar Vishwanathan z organizace Vzájemné soužití. Bylo by zajímavé věnovat další prostor zpracování mediálního obrazu jeho postavy a organizace Vzájemné soužití. Dále je zajímavým zjištěním, že pokud je nezisková organizace nebo její zástupce prezentován v negativním světle, stává se organizace hlavním tématem zprávy, je tedy patrný vliv hodnoty negativita. Aby se organizace dostala do médií jako hlavní aktér zprávy v pozitivním vyznění, musí uspořádat nějakou výraznou akci.

Celkově se přikláním k názoru, že neziskové organizace ve zprávách s romskou tematikou vyznívají spíše pozitivně, v některých případech zmínka o nich zprávu doplňuje a dodává širší kontext. Domnívám se, že některé zprávy, které zmiňují neziskovou organizaci, obsahují méně negativních stereotypů, které se jinak dle výzkumů vyskytují ve zprávách s romským tématem. Na portálu Deník.cz jsem ale našla více negativně laděných zpráv, které nevyznívaly objektivně, bylo by zajímavé se zaměřit úžeji na toto médium a konkrétně na jednu z regionálních mutací, Ústecký deník a podrobit vybrané zprávy zevrubné kvalitativní analýze.

Bohužel nebylo mých možnostech nahlédnout do prostředí redakcí, kde se zprávy připravují, neměla jsem tak možnost zjistit, zda existují zprávy s podobným tématem, které bývají vyhodnocovány např. jako čtenářsky nezajímavé a nebývají následně

uveřejňovány. Pro další bádání by bylo zajímavé zapojit rovněž stranu novináře např. prostřednictvím narativního rozhovoru.

Summary

The aim of this thesis was to find and describe the characteristics of the way how selected media refer about non-profit organizations operating within the Roma communities. The selected media are four Czech news websites Aktuálně.cz, Deník.cz, iDNES.cz and Novinky.cz, all of them can affect a significant part of the Czech society. Several concepts of media theory (with stronger emphasis on framing) and nonprofit sector are described in the theoretical part. Also, some of the aspects of current situation in nonprofit sector are highlighted. The part of Roma communities stresses the important dates in Roma history and informs about the New(s) Racism concept and about image of minorities in media. The theoretical base of this thesis outlines information combined of media theory, sociology and also history. The empirical part finally tries to solve the main matter of this thesis. It was found that the selected media refer about the organizations mostly in a positive way, typically they refer about them when informing about issues regarding problems with living in socially excluded localities, mostly the non-profit organization is presented as helping and sometimes even resolving the problem. The non-profit organizations, which were listed in connection with Roma community, were connected to the frames as problems with living, disorders, racism, education, most of these issues are also connected to the social exclusion phenomenon. There was one topic which was not connected to the social exclusion – culture, traditional music events. The qualitative interpretation includes citations documenting that the articles are connected to the frames declared. It shows that it doesn't happen often that the non-profit organization constitutes the main theme, usually it is presented as the minor but supportive player in the article. Sometimes the non-profit organization wasn't presented in positive light, actually in that cases the organization took more attention in the explored media.

Použitá literatura

Literatura

BADÁŇOVÁ, Adéla. 2010. *Proměny mediální reprezentace Romů v českém tisku*. Brno. Dostupné také z: http://is.muni.cz/th/29757/fss_d/cela_prace.pdf. Magisterská diplomová práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií. Vedoucí práce PhDr. Jaromír Volek, Ph.D.

BERGER, Peter L. a Thomas LUCKMANN. 1999. *Sociální konstrukce reality: pojednání o sociologii vědění*. Brno: Centrum pro studium demokracie a kultury. ISBN 80-859-5946-1.

FÓNADOVÁ, Laura. 2011. *Nenechali se vyloučit: Sociální vzestupy Romů v české společnosti*. Brno. Dostupné také z: http://is.muni.cz/th/29757/fss_d/cela_prace.pdf. Disertační práce. Masarykova univerzita, Fakulta sociálních studií, Katedra sociologie. Vedoucí práce Doc. PhDr. Csaba Szaló, Ph.D.

HOLÝ, Dušan a Ctibor NEČAS. 1993. *Žalující píseň: O osudu Romů v nacistických koncentračních táborech*. Strážnice: Ústav lidové kultury.

JIRÁK, Jan a Barbara KÖPPLOVÁ. 2009. *Masová média*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-466-3.

KALVAS, František, Jan VÁNĚ a Martina ŠTÍPKOVÁ. 2012. Rámcování a nastolování agendy: Dva paralelní procesy v interakci. *Sociologický časopis / Czech Sociological Review*. **48**(1), 3-38.

MCCOMBS, Maxwell E. a Donald L. SHAW. 1972. The Agenda-Setting Function of Mass Media. *Public Opinion Quarterly*. **36**(2), 176-. DOI: 10.1086/267990. ISSN 0033362x. Dostupné také z: <http://poq.oxfordjournals.org/cgi/doi/10.1086/267990>

MCQUAIL, Denis. 2002. *Úvod do teorie masové komunikace*. Vyd. 2. Překlad Marcel Kabát, Jan Jiráček. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-338-3.

OHRYZEK, Oldřich. 2013. *Media relations neziskových organizací*. Bakalářská práce.

POTŮČEK, Martin. 1997. Těžké znovuzrození: občanský sektor v České republice. *Politologická revue*. (2), 35-52.

RAKUŠANOVÁ, Petra. 2003. Třetí sektor a občanská participace v České republice. *Naše společnost*. 1(3-4), 31-34. Dostupné také z: <http://cvvm.soc.cas.cz/2003-3-4/treti-sektor-a-obcanska-participace-v-ceske-republice>

RYAN, Charlotte. 1991. *Prime time activism: media strategies for grassroots organizing*. South End Press. ISBN 08-960-8402-7.

SALAMON, Lester M. a Helmut K. ANHEIER. 1996. *Social origins of civil society: explaining the nonprofit sector cross-nationally*. Baltimore: The Johns Hopkins University. Institute for policy studies. Working papers of the Johns Hopkins comparative nonprofit sector project, Number 22. ISBN 18-863-3326-2. Dostupné také z: http://ccss.jhu.edu/wp-content/uploads/downloads/2011/09/CNP_WP22_1996.pdf

TRAMPOTA, Tomáš. 2006. *Zpravodajství*. Praha: Portál. ISBN 80-736-7096-8.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. 2010. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-683-4.

VAN DIJK, Teun A. 2000. New(s) Racism: A discourse analytical approach. In: COTTLE (ED.), Simon. *Ethnic Minorities and the Media*. Milton Keynes, UK: Open University Press, s. 33-49. Dostupné také z: <http://www.discourses.org/OldArticles/New%28s%29%20racism%20-%20A%20discourse%20analytical%20approach.pdf>

VAŠTÍKOVÁ, Miroslava. 2014. *Marketing služeb: efektivně a moderně*. 2., aktualiz. a rozš. vyd. Praha: Grada. Manažer. ISBN 978-80-247-5037-8.

Internetové zdroje

BLAŽEK, Petr. 2002. Paralelní polis. In: *Revue Politika: Politicko–společenská revue Centra pro studium demokracie a kultury* [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.revuepolitika.cz/clanky/927/paralelni-polis>

DE VREESE, Claes. 2005. News framing: Theory and typology. *Information Design Journal*. 13(1), 51-62. DOI: 10.1075/idjdd.13.1.06vre. ISSN 0142-5471. Dostupné také z: <http://www.jbe-platform.com/content/journals/10.1075/idjdd.13.1.06vre>

GABAL, Ivan. 2006. Analýza sociálně vyloučených romských lokalit a absorpční kapacity subjektů působících v této oblasti. In: *GAC* [online]. s. 10 [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://www.gac.cz/userfiles/File/nase_prace_vystupy/GAC_MAPA_analyza_SVL_aAK_CJ.pdf

- KŘÍŽKOVÁ, Martina. 2013. Analýza mediálního zobrazení Romů v českých médiích. In: *Agentura pro sociální začleňování* [online]. [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.socialni-zaclenovani.cz/vyzkum>
- NEČAS, Ctibor a Marta MIKLUŠÁKOVÁ. 2002. Historie Romů na území České republiky. In: *Romové v České republice* [online]. [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://romove.radio.cz/cz/clanek/18785>
- NEČAS, Vlastimil. 2009. Vztah politiky a médií. In: *Socioweb* [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.socioweb.cz/index.php@disp=teorie&shw=386&lst=115.html>
- TABERY, Paulina. 2009. Nastolování agendy a proces rámování. In: *Socioweb* [online]. [cit. 2016-05-11]. Dostupné z: <http://www.socioweb.cz/index.php@disp=teorie&shw=385&lst=108.html>
- TOMAŠČÁKOVÁ, Marcela. 2014. Průvodce novým občanským zákoníkem pro NNO. In: *ANNOJMK - Asociace nestátních neziskových organizací Jihomoravského kraje* [online]. Brno [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.annojmk.cz/pruvodce-novym-obcanskym-zakonikem-pro-nno>
- Index udržitelného rozvoje občanského sektoru. In: *Asociace veřejně prospěšných organizací ČR* [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.avpo.cz/2015/index-udrzitelneho-rozvoje-obcanskeho-sektoru/>
- IDNES.cz* [online]. MAFRA, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.idnes.cz/>
- Přednádraží bude brzy opuštěné, čtyři romské rodiny už našly bydlení. In: *Novinky.cz* [online]. Borgis, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/305748-prednadrazi-bude-brzy-opustene-ctyri-romske-rodiny-uz-nasly-bydleni.html>
- Do Duchcova se svolávají extremisté i Romové, budou pár metrů od sebe. In: *IDNES.cz* [online]. MAFRA, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/demonstrace-dsss-v-duhcove-dps-/domaci.aspx?c=A130618_161203_usti-zpravy_alh
- Česko stále diskriminuje romské školáky, vytýká Amnesty International. In: *IDNES.cz* [online]. MAFRA, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/amnesty-international-kritizuje-cesko-za-romy-fl8-/domaci.aspx?c=A130522_190147_domaci_jj
- Karvinským letním kinem zněly romské rytmy. In: *Novinky.cz* [online]. Borgis, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/vase-zpravy/moravskoslezsky-kraj/karvina/2214-18578-karvinskym-letnim-kinem-znely-romske-rytmy.html>
- NEWTON Media* [online]. NEWTON Media, a.s. [cit. 2016-05-13]. Dostupné z: <http://www.newtonmedia.cz/cs>
- NEZISKOVKY* [online]. Nadace Neziskovky.cz [cit. 2016-05-13]. Dostupné z: <http://www.neziskovky.cz/>

Statistika počtu neziskových organizací. In: *NEZISKOVKY* [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_538_543/fakta_neziskovky-v_statistika-poctu-neziskovych-organizaci/

Cesta ke zvýšení věrohodnosti neziskových organizací: zavedení systému hodnocení spolehlivosti neziskových organizací v ČR. In: *Asociace veřejně prospěšných organizací ČR* [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.avpo.cz/2014/cesta-ke-zvyseni-verohodnosti-neziskovych-organizaci-zavedeni-systemu-hodnoceni-spolehlivosti-neziskovych-organizaci-v-cr/>

Deník.cz [online]. VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. Dostupné také z: <http://www.denik.cz/>

Policie rozebrala extremisty v Duchcově slzným plynem, našla 34 zbraní. In: *IDNES.cz* [online]. MAFRA, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/demonstrace-v-duchcove-07i-domaci.aspx?c=A130622_123359_usti-zpravy_mav

Amnesty International: Romové jsou v ČR stále diskriminováni. In: *Deník.cz* [online]. VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://www.denik.cz/z_domova/amnesty-international-romove-jsou-v-cr-stale-diskriminovani-20130523.html

Zavřete vepřín v Letech, vyzval Česko výbor OSN. In: *IDNES.cz* [online]. MAFRA, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/vybor-osn-pozaduje-uzavreni-veprina-v-letech-u-pisku-p0k-/domaci.aspx?c=A130725_165941_zahranicni_brd

Majitel vyzval lidi z Přednádraží, aby se vystěhovali. Nemají kam jít. In: *IDNES.cz* [online]. MAFRA, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/majitel-vyzval-lidi-z-prednadrazi-aby-se-vystehovali-p0u-/domaci.aspx?c=A130503_132543_ostrava-zpravy_jog

Co je veřejná prospěšnost. In: *Asociace veřejně prospěšných organizací ČR* [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.avpo.cz/2014/co-je-verejna-prospesnost/>

INDEX UDRŽITELNÉHO ROZVOJE OBČANSKÉHO SEKTORU V ČESKÉ REPUBLICE ZA ROK 2013 [online]. 2014. In: . s. 8 [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/sdata/INDEX_CSOSI_2013_692.pdf

Novinky.cz [online]. Borgis, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/>

Aktivisté vyzvali CPI: Počkejte s uzavřením ubytovny. In: *Deník.cz* [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://ustecky.denik.cz/zpravy_region/aktiviste-vyzvali-cpi-pockejte-s-uzavrenim-ubytovny-20130131.html

Amnesty spílá USA za boj s terorismem, Čechům za Romy. In: *Aktuálně.cz* [online]. Economia, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/zahranici/amnesty-spila-usa-za-boj-s-terorismem-cechum-za-romy/r~i:article:780491/>

Romy uctí Duka, čeští politici v Letech znovu chybí. In: *Aktuálně.cz* [online]. Economia, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/romy-ucti-duka-cesti-politici-v-letech-znovu-chybi/r~i:article:779339/>

Extremisté využívají nespokojené lidi, míní Romea. In: *Aktuálně.cz* [online]. Economia, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/extremiste-vyuzivaji-nespokojene-lidi-mini-romea/r~i:article:784711/>

Zprávy o stavu neziskového sektoru v ČR. In: *NEZISKOVKY* [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://www.neziskovky.cz/clanky/511_663/fakta_zpravy_o_stavu_neziskoveho_sektoru

Aktuálně.cz [online]. Economia, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.aktualne.cz/>

Asociace veřejně prospěšných organizací ČR [online]. AVPO ČR [cit. 2016-05-13]. Dostupné z: <http://www.avpo.cz/>

V ostravském Přednádraží zavládl smutek. Poslední rodiny balí věci. In: *Novinky.cz* [online]. Borgis, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/306934-v-ostravskem-prednadrazi-zavladl-smutek-posledni-rodiny-bali-veci.html>

Neziskovky napsaly policejnímu prezidentovi kvůli „černým sviním“. In: *IDNES.cz* [online]. MAFRA, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/neziskovky-napsaly-dopis-policejnimu-prezidentovi-fy8-/krimi.aspx?c=A130704_124844_budejovice-zpravy_cen

Romové jsou v ČR stále diskriminováni, poukázala Amnesty International. In: *Novinky.cz* [online]. Borgis, a.s. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/domaci/302716-romove-jsou-v-cr-stale-diskriminovani-poukazala-amnesty-international.html>

V Praze začíná světový romský festival Khamoro, potrvá do neděle. In: *Novinky.cz* [online]. Borgis.cz [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.novinky.cz/kultura/303057-v-praze-zacina-svetovy-romsky-festival-khamoro-potrva-do-nedele.html>

Ústečtí romové dostanou stipendia od maďarského mecenáše. In: *Deník.cz* [online]. VLTAVA-LABE-PRESS, a.s. [cit. 2016-05-13]. Dostupné z: http://ustecky.denik.cz/zpravy_region/ustecti-romove-dostanou-stipendia-od-madarskeho-mecenace.html

Seznam tabulek a grafů v textu

Graf č. 1: Vývoj hodnoty indexu udržitelného rozvoje – kategorie veřejný obraz, s. 18. Zdroj: Index udržitelného rozvoje občanského sektoru. In: Asociace veřejně prospěšných organizací ČR [online]. [cit. 2016-05-12]. Dostupné z: <http://www.avpo.cz/2015/index-udrzitelneho-rozvoje-obcanskeho-sektoru>

Graf č. 2: Rozdělení zpráv dle převažujícího tématu, s. 32. Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 1: Četnost výskytu nejzmiňovanější organizace, s. 29. Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 2: Četnost výskytu zástupce neziskové organizace, s. 30. Zdroj: vlastní zpracování

Tabulka č. 3: Přehled nalezených četností za jednotlivé portály, s. 31. Zdroj: vlastní zpracování

Seznam příloh

Příloha č. 1: Seznam článků nalezených na základě klíčových slov Rom / romský, které obsahují zmínku o neziskové organizaci (tabulka), s. 49

